

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 8 Sunnuntaina, 23 helmikuuta 2025

ISSN 2954-243X

Kahvi on hyvä terveydelle

Kaskö Tidning ja sen perillinen

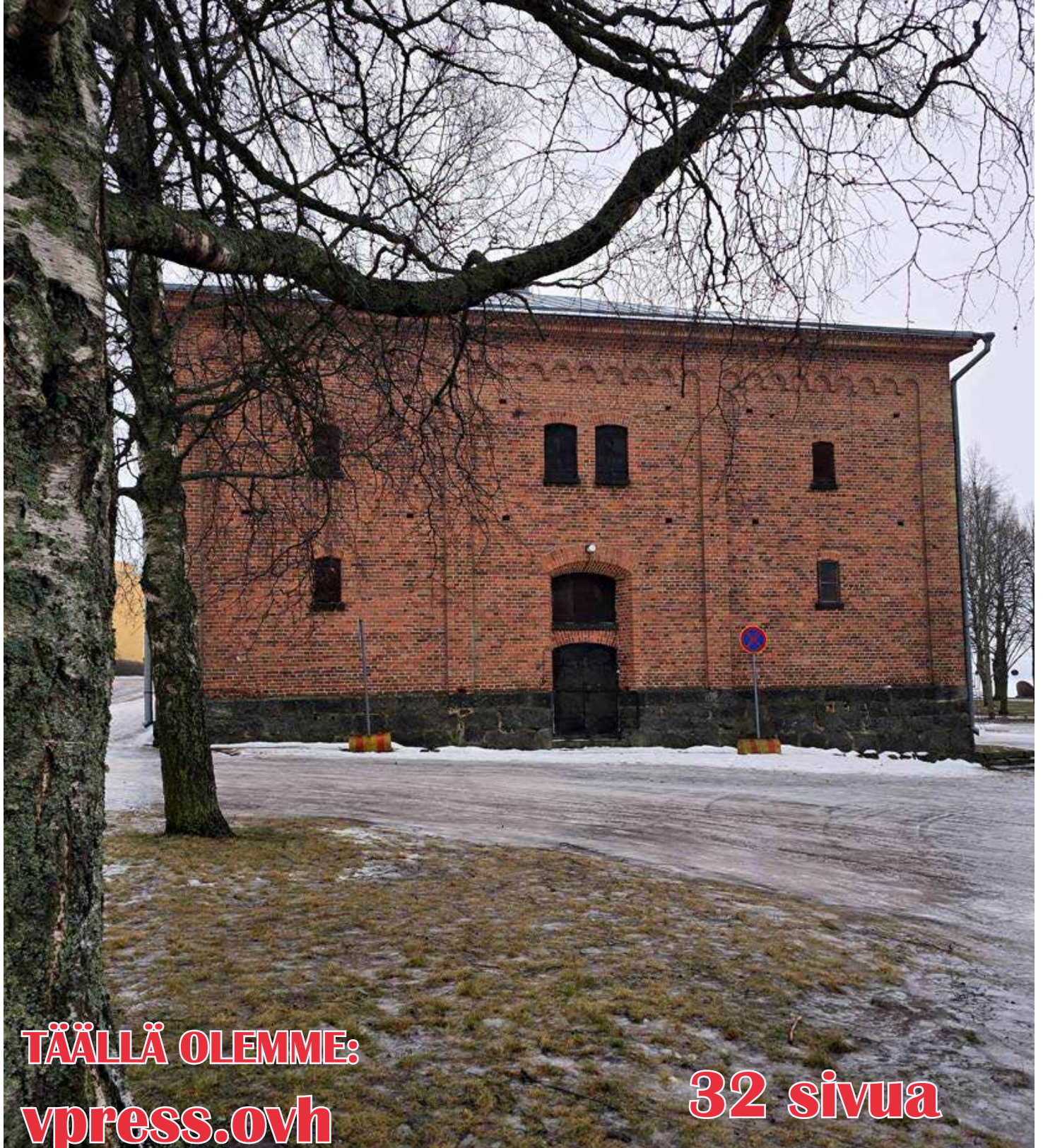
Yksityisläkäriin 28 Eurolla

Waasa King ja Estonia

Kruunumakasiini

Mikä on Copilot?

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

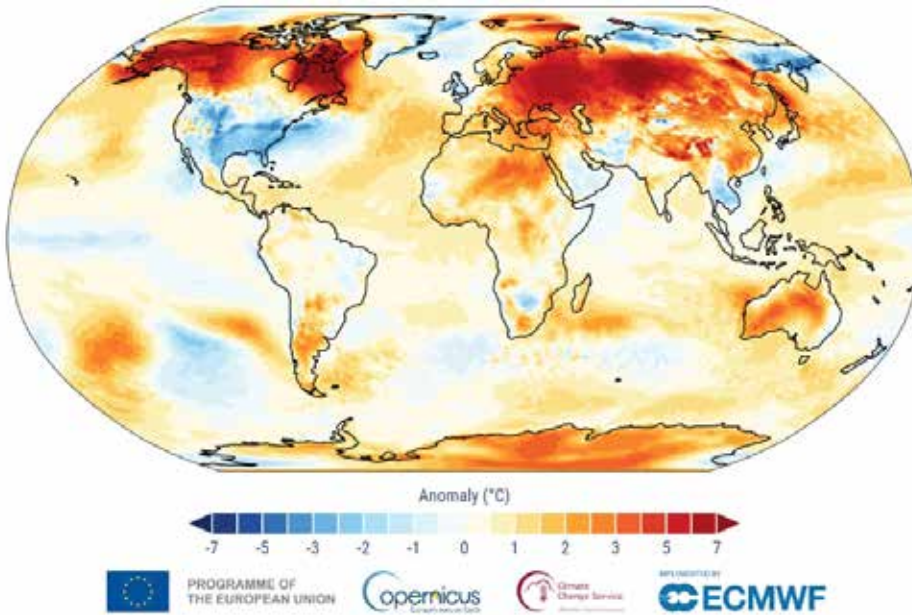
TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

32 sivua

TÄNÄÄN

Tammikuun helleaalto: Jälleen yksi tiili seinässä

Surface air temperature anomaly for January 2025 relative to the January average for the period 1991-2020. Data source: ERA5. Credit: C3S/ECMWF.

Tammikuun helleaalto: Jälleen yksi tiili seinässä. Jälleen yksi tammikuu, jälleen yksi ennätys rikki. Copernicus, ne ilmaston tarkkailijat, he ovat laskeneet. Tammikuu 2025? Kaikkien aikojen kuumin tammikuu. Maailmanlaajuisesti 13,23°C. Kuulostaa numerolta, eikö? Ei ole. Se on varoitus. Huutava sireeni, jota et voi jättää huomiotta, vaikka yrittäisit kuopata pääsi hiekkaan.

La Niñan pitäisi viilentää asioita. Niin sanotaan oppikirjassa. Mutta oppikirja on väärässä. Tai ehkä maailma vain jättää lukusuunnitelman huomiotta. Emme puhu mistään pikkunyrkkäyksestäkään. 0,79°C lämpimämpää kuin viimeaikojen keskiarvo. 1,75°C yli esiteollisen tason. Nämä eivät ole vain numeroita. Ne ovat ongelman asteita. Asteita lähempänä reunaa.

Pariisin sopimus, muistatko sen? 1,5°C. Viiva hiekassa. Olemme tanssineet sen yli

kuukausia. Kahdeksantoista kertaa viimeisestä yhdeksästätoista, ollaksemme tarkkoja. Kuin jonkinlainen makaaberilimbo. Kuinka kauan ennen kuin putoamme?

Eurooppakin palaa. Eteläiset ja itäiset osat, Länsi-Venäjä - he tuntevat kuumuuden. Kirjaimellisesti. Jotkut saivat hengähdystauon - Islanti, Iso-Britannia, Irlanti - heillä oli keskimääräistä kylmempää. Mutta se vain saa muun maailman kuumeen tuntumaan vielä pahemmalta.

Kanada, Alaska, Siperia - ne paistuvat. Etelä-Amerikka, Afrikka, Australia, jopa Antarktis tuntee sen. Kylmät kohdat? Yhdysvallat, Itä-Venäjä, Arabian niemimaa, Kaakkois-Asia. Pieniä järjen saarekkeitä nousevien lämpötilojen meressä.

Tämä ei ole enää mikään abstrakti ennustus. Se tapahtuu. Juuri nyt. Planeetta kertoo meille jotain, eikä se ole kohteliasta. Se ei ole hienovaraista. Se on huuto.

Tutkijat, he ovat sanoneet

tämän jo vuosia. Vuosikymmeniä. Maailmanlaajuinen lämpeneminen. Ilmastonmuutos. Olemme kuulleet sanat. Olemme nähneet kaaviot. Mutta numerot sivulla ovat yksi asia.

Hiki, joka valuu kasvoillesi tammikuussa, on toinen.

Copernicus sanoo, että meidän on seurattava. Meidän on lievennettävä. Hienoja sanoja. Mutta entä toiminta? Entä muutos? Emme puhu enää kierrätyksestä. Puhumme selviytymisestä.

Tämän tammikuun kuumuus ei ole vain ennätys. Se on viesti. Ja jos emme kuuntele, jos jatkamme merkkien huomiotta jättämistä, seuraava viesti ei ole niin kohtelias. Se on tilinteko. Ja se on keskustelu, jota kukaan ei halua käydä.

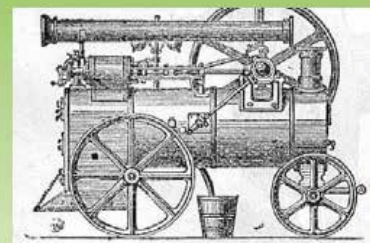
Photo Supplement

Waasan Päivälehti

WASA DAYLY

Wasa Dagblad

Photo Supplement

LOCOMOBIL.

1870-luvun koneet
Maskiner på 1870-talet
Machines in the 1870s

Kuvaliite - vpress.ovh

Wärtsilä julkistaa seuraavan sukupolven 46TS-moottorin, joka on suunniteltu uusiutuvan energiantuotannon tasapainottamiseen ja tehokkaaseen perusvoimantuotantoon. Moottori pystyy käyttämään myös kestäviä polttoaineita niiden tullessa saataville tulevaisuudessa.

© Wärtsilä

WÄRTSILÄ

Wärtsilän uuden sukupolven moottori parantaa energiataloutta

Teknologiayhtiö Wärtsilä on julkistanut uuden sukupolven 46TS-moottorin, joka on suunniteltu tasapainottamaan uusiutuvan energian tuotantoa ja tarjoamaan tehokasta perusvoimantuotantoa. Moottori pystyy käyttämään myös kestäviä polttoaineita, mikä tekee siitä ympäristöystävällisemmän vaihtoehdon.

Wärtsilä 46TS -moottori on suurikokoinen ja pitkän kehitystyön tulos. Sen taustalla on useita pitkällä aikavälillä luotettaviksi todistettuja voimalamoottoreita, kuten esimerkiksi Wärtsilä 50 -sarja. W50-moottorit ovat yksi maailman menestyneimmistä voimalamoottoreista, jotka ovat kerryttäneet vuodesta 2008 lähtien yhteensä 55 miljoonaa käyntituntia.

Uusiutuvan energian tuotannon vaihtelu asettaa haasteita sähköverkon tasapainolle. Wärtsilä 46TS -moottori on suunniteltu vastaamaan tähän haasteeseen tarjoamalla joustavaa ja nopeaa säätövoimaa. Säätövoimalla voidaan vähentää kustannuksia, päästöjä ja maankäytön tarvetta, kuten Wärtsilän hiljattain julkaisemassa raportissa todetaan.

”Energiasiiirtymä ei onnistu pelkästään uusiutuvalla energialla – tarvitsemme joustavia ja erittäin tehokkaita moottoreita tuuli- ja aurinkovoiman tueksi silloin, kun niiden tuotanto on vähäistä”, kommentoi Wärtsilän Energy-liiketoiminnan johtaja Anders Lindberg. ”Joustava 46TS-moottori vastaa juuri tähän tarpeeseen ja laajentaa nykyistä teknologiatarjontamme uusiutuvien energianlähteiden tasapainotuksessa ja kustannustehokkaassa perusvoimantuotannossa.”

Wärtsilä 46TS -moottori tarjoaa

sähköntuottajille useita merkittäviä etuja:

Merkittävä tehokkuus- ja suorituskykyloikka: Yli 51 prosentin hyötösuhde säästää polttoainetta ja vähentää päästöjä. Tuloksena on erinomainen suorituskyky ääriolosuhteissa ja korkealla, ohuessa ilmassa. Suurempi tuotantokapasiteetti: Yksittäinen 46TS-moottori pystyy kehittämään 23,4 megawatin tehon, minkä ansiosta isokin voimallaitos vaatii vähemmän moottoreita. Lisää joustavuutta: Nopea vaste vaihteleeseen kuormiin, entistäkin nopeampi ylösajo (2 minuuttia), ei vähimmäisvaatimuksia käynti- tai seisonta-ajoille. Nopea ja kustannustehokas asennus: Modulaarinen rakenne nopeuttaa ja helpottaa asennustöitä, ja laadukkaat, tehdastestatut moduulit säästävät olennaisesti asennustöiden kokonaiskustannuksia. Wärtsilä tukee W46TS-moottoreiden maksimaalista luotettavuutta ja kannattavuutta räätälöidyillä, laadukkailla huoltopalveluilla. Wärtsilän elinkaaripalvelut optimoivat moottorin käytön ja takaavat sen suorituskyvyn ja parantavat siten koko laitoksen suorituskykyä ja kilpailukykyä. Huoltoverkon asiantuntija-apu ja tuki on aina lähellä, myös etävalvonnan välityksellä.

Wärtsilä 46TS -moottori tulee myyntiin vuonna 2025. Wärtsilä julkisti viime kuussa ensimmäisen 46TS-moottoreiden tilauksen, jonka teki Kazakstan Caspian Offshore Industries (KCOI). Moottorit tulevat KCOI:n uuteen 120 megawatin voimallaitokseen. Kyseessä on lajissaan Kazakstanin ensimmäinen hybridivoimaprojekti, jossa moottorivoimallaitos yhdistetään tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoon.

Lanseringsevenemang 17.2.2025. På bilden: kapellmästaren Sauli Perälä, skådespelerskan Sonja Halla-aho, informatören Heidi Sippola, kostymdesignern Emilia Eriksson och scenografen Mika Haaranen. Stadsteaterns höstsång Bild: Stadteatern

KAUPUNGINTEATTERI

Vaasan kaupunginteatterin syksyn 2025 ohjelmisto on julkistettu.

V Vaasan kaupunginteatterin syksyn 2025 ohjelmisto on julkistettu. Luvassa on musiikintäyteisiä esityksiä, kun Romeo-näytännöllä nähdään sekä koskettava musiikkinäytelmä Pif – en kadu mitään että riemukas musiikkikomedia Ikuisesti nuori. Teatterin tulevan näytännökauden teemana on hurmio. Teeman ympärille on koottu monipuolinen kokonaisuus, joka tarjoaa mahdollisuuden nauttia taiteesta ja laadukkaasta viihteestä sekä pohtia hurmion merkitystä nykyajassa.

Pif – en kadu mitään

Syyskuussa Romeo-näytännön valtaa englantilaisen Pam Gemsin kirjoittama musiikkinäytelmä Pif. Teos kertoo Édith Piafin, Pariisin kaduilta maailman maineeseen nousseen laulajattaren, ainutlaatuisen elämäntarinnan. Fakta ja fiktiota yhdistelevä teos kuvaa intohimoista taiteilijaa hänen uransa menestyksen hetkissä ja hauraissa elämän pohjamudissa. Näytelmän ohjaa Maiju Sallas, joka vieraili Vaasan kaupunginteatterissa viimeksi

vuonna 2021 Colorado Avenuen ohjaajana. Kapellimestarina toimii Sauli Perälä ja koreografina Antton Laine. Lavastuksen suunnittelee Mika Haaranen, puvut Emilia Eriksson ja äänet Jouni Tapio. Édith Piafin roolin tulkitsee Sonja Halla-aho.

Ikuisesti nuori

Loka-marraskuun vaihteessa ensi-iltansa saa Erik Gedeonin riemukas musiikkikomedia Ikuisesti nuori. Teos sijoittuu 2080-luvulle, jossa Vaasan kaupunginteatteri on muutettu näyttelijöiden vanhainkodiksi. Vanhainkodissa asuvat 90-vuotiaat näyttelijät muistelevat menneitä ja jakavat yhdessä ilon ja kaipuun hetkiä. Vauhdikkaassa esityksessä kuullaan rakastettuja hittejä viime vuosikymmeniltä.

Näytelmän ohjaa Pentti Kotkaniemi ja kapellimestarina toimii Sauli Perälä. Koreografina nähdään Miika Alatupa. Lavastajana teoksessa toimii Mika Haaranen ja pukusuunnittelijana Emilia Eriksson. Näyttämöllä nähdään Toni Ikola, Timo Luoma, Oiva Nuojua, Sonja Halla-aho, Anna Lemmetti-Vieri, Sauli Perälä ja Anni-Maija Koskinen.

TABLETILLA TÄTÄ LEHTEÄ VOIDAAN LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Palosaaren sillalla

ASUNNOTTOMUUS **Vaasassa toiseksi eniten asunnottomia väestömäärään nähden**

Asumisen rahoittamis- ja kehittämiskeskus ARAn tuoreen raportin mukaan asunnottomuus on lisääntynyt Suomessa. Vaasassa on väkilukuun suhteutettuna toiseksi eniten asunnottomia henkilöitä.

ARAn raportin mukaan vuonna 2024 Suomessa oli yhteensä 3 806 yksinelävää asunnottomia, mikä on 377 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna.

Yksinelävien asunnottomien määrä kasvoi ensimmäistä kertaa vuoden 2012 jälkeen. Pitkäaikaisasunnottomia oli 1 010 ja asunnottomia perheitä 110.

Asunnottomuus keskittyy suurimpiin kaupunkeihin. Viidennes yksinelävistä asunnottomista oli Helsingissä. Yli puolet Suomen asunnottomista oli Helsingissä, Espoossa, Turussa ja Tam-

pereellä. Suhteessa väestöön eniten asunnottomia oli Turussa (2,3 asunnottomia per 1 000 asukasta), Vaasassa (1,7) ja Tampereella (1,6).

Pitkäaikaisasunnottomuus väheni useimmissa suurissa kaupungeissa, mutta Tampereella pitkäaikaisasunnottomien määrä yli kaksinkertaistui edellisvuodesta.

Suurin osa asunnottomista majoittui tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona (63 %, 2 378 henkilöä). Heidän osuutensa kasvoi edellisvuodesta. Myös asunnottomien, jotka majoittuvat ulkona, porrashuoneissa tai ensisuojuissa, määrä kasvoi edellisvuodesta (694 henkilöä, 230 enemmän kuin 2023).

Asuntoloissa ja majoitusliikkeissä yöpyi 10 %, ja laitoksissa 9 % asunnottomista.

On epäselvää, onko Vaasan korkea asunnottomuusaste tilastollinen poikkeama vai todellinen ongelma. Asiaa tulisi tutkia tarkemmin, jotta voitaisiin löytää ratkaisuja asunnottomuuden vähentämiseen Vaasassa.

FIMLAB TIEDOTTAA
Muutoksia Fimlabin Oravaisten, Mustasaaren ja Vaasan keskussai-

raalan polikliinisen näytteenoton aukioloaikoihin ja toimintaan

Fimlabin Oravaisten, Mustasaaren ja Vaasan keskussairaalan toimipisteissä tapahtuu muutoksia seuraavasti:

Oravaisten laboratorion aukioloajat muuttuvat 24.2.2025 alkaen. Uudet aukioloajat ovat ma-pe klo 7.30-14 (aiemmin 7.30-14.30).

Mustasaaren laboratorio suljetaan toistaiseksi 28.2.2025 alkaen tilojen remontin vuoksi. Palvelemme näytteenoton asiakkaita Fimlabin muissa Pohjanmaan alueen näytteenotopisteissä.

Vaasan keskussairaalan polikliinisen näytteenoton aukioloajat muuttuvat 3.3.2025 alkaen. Uudet aukioloajat ovat ma-pe klo 8-15 (aiemmin 7-15).

Oravaisten laboratorion aukioloaikamuutoksella laboratorion palvelua yhdenmukaistetaan hyvinvointialueen muun alueellisen toiminnan ja palvelukäytännön kanssa. Keskussairaalan polikliinisen näytteenoton aukioloaikamuutoksella vahvistetaan keskussairaalan aamuisia osastonäytteenoton kiertoja. Muutokset on suunniteltu yhdessä Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa pitkällä aikajänteellä, eivätkä ne liity helmikuussa päättyneisiin muutosneuvotteluihin.

MUSTASAARI **Lapset ovat ilmastosankareita Mustasaarella**

Mustasaari panostaa tulevaisuuden kestävyteen tekemällä lapsistaan aitoja ilmastosankareita. Innovatiivisessa hankkeessa, jota rahoit-

tavat Svenska Folkskolans vänner ja Svenska kulturfonden, kunta on integroinut "kestävyysspolun" osaksi opetussuunnitelmaa. Nyt oppilaat saavat aktiivisesti osallistua kunnan tulevaisuuden ilmastostrategian muovaamiseen.

Kouluissa on muodostettu innostuneita ilmastotiimejä, joissa oppilaat ja opettajat yhdessä tarttuvat merkittäviin haasteisiin. He selvittävät muun muassa, miten ruokahävikkiä voidaan vähentää, jätteet lajitella tehokkaammin ja miten koulun piha- maasta voi kehittyä vihreä keidas marjapensas- ja omenapuiden avulla.

"On inspiroivaa nähdä, kuinka lapset ottavat vastuuta ympäristöstä luovuudella ja sitoutumisella," kertoo Korsholmin koulutussuunnittelija Ulrica Taylor.

Hankkeen kohokohtiin luokituvat jännittävät hackathonit, joissa yli 350 lasta on osallistunut. Näissä tapahtumissa oppilaat kehittävät omia ratkaisuja paikallisiin kestävyyshaasteisiin - aina puhtaan veden turvaamisesta tulevaisuudessa kierätyksen tehostamiseen. Yksi hausimmista ideoista oli disco, jossa sisäänpääsy maksettiin lajittelemalla jätteitä - tuo käänteentekevä tapa yhdistää luovuus ja ympäristötietoisuus.

Lisäksi lukiossa toimii vaatevaihtuhuone, jossa oppilaat voivat vaihtaa tarpeettomia vaatteitaan uusiin. Korsholm osoittaa, että innovatiivisin ideoin ja käytännön kestävä kehityksen opetuksella tie vihreämpään tulevaisuuteen rakennetaan parhaiten nuorten sankareiden johdolla.

UUTISET

OSALLISTUVA BUDGETOINTI

Miten sinä tekisit Vaasasta onnellisemman 15 000 eurolla?

Jos saisit itse päättää, mihin kaupungin varoja käytetään?

Nyt siihen on jälleen mahdollisuus! Vaasan osallistuvan budjetoinnin kautta kaupunki on varannut 15 000 euroa asukkaiden ideoiden toteuttaminen – ja juuri sinun ideasi voi olla seuraava voittaja.

Onko sinulla mielessä paikka, joka kaipaa parannusta? Oletko nähnyt muualla hienon idean, jonka tiedät tuoda Vaasaan? Nyt on aika kertoa siitä! Ehdotuksia voi jatkua 9. maaliskuuta asti.

Osallistuvan budjetoinnin kautta Vaasassa on jo toteutettu upeita hankkeita, kuten Sisäsatama avantouintipaikka, kirsikkapuisto Onkilahteen ja leluja päiväkoteihin. Nämä kaikki yhdistä yksi asia: ne ovat syntyneet asukkaiden omista ideoista.

– Osallistuva budjetointi on vakiintunut Vaasassa suosituksi tavaksi vaikuttaa kaupungin kehittämiseen.

Se antaa asukkaille tarjota olla mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa, sanoo strategia- ja palvelualuepäällikkö Suvi Aho.

Näin osallistut:
 Jätä ideasi juhlassa 9. maaliskuuta verkossa osoitteessa www.vaasa.fi/osallistuva-budjetointi tai paperilomakkeella yhteispiste Kansalaisinfossa (Teräskenttä 1) ja Vähänkyrön yhteispalvelu

upisteessa (Vähänkyröntie 11).
 Parhaat ideat etenevät finaaliin, ja asukkaat pääsevät äänestämään voittajasta 17.4.–5.5.
 Voittaja julkistetaan 19.5., ja sen toteutusta hyväksyy kaupungin somekanavissa. Tämä on tilaisuutesi vaikuttaa ja tee Vaasasta paremmin parempi paikka elää! Pieneistäkin ideoista voi kasvaa jotain suurta, kun se saa hyvää kannatusta. Anna ideasi – ja tee Vaasasta onnellisempi! Lähde: STTinfo/Vaasan kaupunki

MUSTASAARI Mustasaaren asukasbudjetti 2025: 15 000 euroa ideoille

Mustasaaren kunta on käynnistänyt jälleen asukasbudjetin, jossa kuntalaiset

pääsevät ideoimaan, miten 15 000 euroa käytetään. Sekä vakituiset asukkaat että vapaa-ajan asukkaat voivat jättää ehdotuksia 5.2.–2.3. välisenä aikana.

Kunnan tavoitteena on kerätä ideoita, jotka edistävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Ehdotukset voivat olla mitä tahansa, kunhan ne täyttävät tietyt ehdot:

Kustannukset eivät saa ylittää 15 000 euroa. Kunnan tulee omistaa sopiva maa-alue toteutukseen. Mahdollisen ylläpidon tulee olla resursoitavissa. Ehdotusten jättämisen jälkeen kunnan virkamiehet käyvät ne läpi, tekevät valinnat ja laskevat kustannukset. Tämän jälkeen asukkaat pääsevät äänestämään suosikkejaan 12.3.–6.4. välisenä aikana. Äänestämään pääsevät kaikki 13 vuotta täyttäneet vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat.

Lopullisen päätöksen asukasbudjetin jakamisesta tekee hyvinvointivaliokunta 22.4. Eniten ääniä saaneet ehdot toteutetaan vuoden 2025 aikana.

Korsholmin kunta toivoo asukkailta aktiivista osallistumista ja odottaa innolla monipuolisia ja toteuttamiskelpoisia ideoita.

MAALAHTI Seniorimessut Maalahdessa.

Aktiva seniorer -projekti järjestää senioreille messut Maalahden pitäjätalolla, Köpingsvägen 18, keskiviikkona 12. maaliskuuta klo 13–15. Kaikki mahdolliset yhdistykset, yritykset ja toimijat, jotka tarjoavat palveluita ja palveluita ikäntyneille Maalahdessa, ovat tervetulleita osallistumaan

näytteilleasettajina. Osallistuminen on näytteilleasettajille maksutonta. Ilmoittautuminen viimeistään 2. maaliskuuta 2025.

YKSITYISLÄÄKÄRIT Alkuvuoden 2024 tilastojen mukaan yksityislääkärikäyntien hinnat nousivat keskimäärin 8 prosenttia

Alkuvuoden 2024 tilastojen mukaan yksityislääkärikäyntien hinnat nousivat keskimäärin 8 prosenttia, mikä on yli kaksinkertainen verrattuna kuluttajahintaindeksin (CPI) 3,3 prosentin kasvuun. Hintojen nousu ei ollut tasainen eri erikoisaloilla: psykiatrian palveluissa hinnat nousivat jopa 13 prosenttia, kun taas lastenlääkäreiden ja silmälääkäreiden korotukset olivat noin 7 prosenttia. Tämä KELAn lehdistötiedotteen mukaan.

Tutkijat selittävät, että hintojen kehitykseen vaikuttavat useat tekijät, kuten kilpailutilanne, kasvava kysyntä sekä lääkäreiden palkkojen nousu. Myös Kela-korvausten nostaminen vuoden 2024 alussa on saattanut osaltaan vaikuttaa palveluiden hinnoitteluun. Kela-korotukset olivat ensimmäiset yli 16 vuoteen, ja niiden myötä korvauskustannukset nousivat 32 miljoonalla eurolla, vaikka potilaiden omavastuut vähenivät 10 miljoonalla eurolla.

Kuviossa näkyy, että yksityisten erikoislääkäreiden perimät palkkiot ovat nousseet jyrkästi vuosineljänneksittäin vuodesta 2020 vuoteen 2024.

UUTISET

NUORI YRITTÄJYYS

Keskiössä nuori yrittäjyys: Kymmenen NY-yritystä Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta finaaliin

Kahdeksankymmentäyksi nuorta NY-yritystä, joissa on lähes 200 nuorta Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta, osallistui Vaasassa 20.2.2025 järjestettyyn ruotsinkieliseen Uskalla olla yritteliäs -tapahtumaan. Tapahtuma on osa valtakunnallista kilpailua, jossa nuoret pääsevät esittelemään liikeideoitaan ja tuotteitaan.

Elinkeinoelämän asiantuntijoista koostuva tuomaristo valitsi kymmenen NY-yritystä, jotka etenevät finaaliin Helsingissä huhtikuussa. Kilpailijoiden joukosta valittiin voittajia myös eri kategorioissa, kuten paras liikeidea, paras tuote ja paras palvelu. Voittaneita NY-yrityksiä ovat:

REcyCLed UF Petalaxin lukiosta, joka valmistaa mehiläisvahakankaita kierrätetystä kankaasta. Pietarsaaren lukiosta Lumi UF, joka rakentaa ja

myy bambuhihtosauvoja.

Evia UF Vöyrin Tegengrenskolanista, joka on luonut kaksikielisen reseptikirjan lapsille.

Vaasan Vamian Fire & Taste UF, joka julkaisee keittokirjan, jossa on tranngian ja avotulen reseptejä. Tapahtuman tavoitteena on kannustaa nuoria yrittäjyyteen ja antaa heille työkaluja liikeideoiden kehittämiseen.

Alueelliseen tapahtumaan ja kilpailuun osallistui nuoria seuraavista Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan oppilaitoksista:

Borgaregatans skola, Vasa
Högstadiet i Petalax, Malax
Jakobstads gymnasium, Jakobstad
Korsholms högstadium, Korsholm
Kristinestads högstadieskola, Kristinestad
Närpes högstadieskola, Närpes
Tegengrenskolan, Vörå
Vaasan lyson lukio, Vasa
Vamia, Vasa
Yrkesakademin i Österbotten, Närpes
Zachariasskolan, Nykarleby

Vasemmalla ylhäällä: Evia UF voitti parhaan liikeidean palkinnon – Vaasan Tare to Be Enterprising 2025 -tapahtuman.
Yllä: REcyCLed UF, Petalaxin lukio

Eld & Smak UF, Vamia, Vaasa.
Kuvat: NYT

VESISTÖT

Pohjanmaan vesistöt poikkeuksellisen lämpimässä tilassa – vedenkorkeudet nousussa

Pohjanmaan maakunnissa on koettu poikkeuksellisen lämmin alkuvuosi, mikä on vaikuttanut merkittävästi alueen vesistöihin. Etenkin tammikuun lopun korkeat lämpötilat ovat nostaneet jokien ja järvien vedenkorkeuksia ja virtaamia.

Tammikuun alussa vesistöjen pinnat olivat vielä lähellä ajankohdalle tyypillistä tasoa, mutta lämmin sääjakso sai ne nopeaan nousuun. Monin paikoin järvien pinnat ovat nyt useita kymmeniä senttejä korkeammalla kuin normaalisti. Esimerkiksi Lappajärvi ja Hirvijärven tekojärvi ovat noin 30 senttiä keskimääräistä korkeammalla.

Säännösteltyjen järvien vedenpintoja on alettu jo laskea, jotta kevään sulamisvesille olisi tilaa. Lumen määrä on monissa paikoissa ajankohtaan nähden kes-

kimääräistä vähäisempi, ja lämmin sää on aiheuttanut lumen välisulamisia ja tiivistymistä.

Positiivisia uutisiakin on: suurten jokien ravinnepitoisuudet ovat tammikuussa olleet alhaisempia kuin syksyllä, ja happi-tilanne on pysynyt hyvänä. Jos sää ei kylmene, järvien jääpeite jäänee ohueksi ja lyhytaikaiseksi, mikä osaltaan auttaa happiti-

lannetta pysymään hyvänä. Pienissä ja matalissa järvissä sekä suljetuissa merenlahdissa happipulmaa voi kuitenkin esiintyä.

Pohjavedenpinnat ovat pysyneet korkealla tasolla lämpimän alun ansiosta. Ohut lumi- ja routakerros on mahdollistanut pohjavesivarantojen täydentymisen sulamisjaksojen aikana.

Kaiken kaikkiaan Pohjanmaan vesistöjen tilanne on poikkeuksellinen, mutta pääosin hyvä. Lämmin sää on tuonut omat haasteensa ja mahdollisuutensa, ja vesistöjen tilaa seurataan tarkasti.

Lähde: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

VAASA POHJANMAA-LEHTI

Uutislehti Vaasa Pohjanmaa ilmestyy ensimmäisen kerran 26. helmikuuta

Vaaan seutu saa uuden sanomalehden, kun Vaasa Pohjanmaa lanseeraa verkossa 26. helmikuuta. Lehti on Vaasa Insiderin uusi hanke, ja se keskittyy tarjoamaan lukijoille ajankohtaista tietoa Vaasan ja Vaasan seudun tapahtumista.

Verkkolehti on täynnä uutisia, politiikkaa, kulttuuria, urheilua ja taloutta, ja se keskittyy erityisesti tuleviin tapahtumiin. Lehti rahoitetaan tilauksilla ja ilmoitusmyynnillä.

Vaasa Pohjanmaa julkaistaan myös paperilehtenä, mutta hie-man alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Marraskuussa julkaistu pilottilehti antoi hyvän käsityksen siitä, miltä oikea sanomalehti voisi näyttää. Pilottilehti sai erittäin hyvän vastaanoton sekä lukijoilta että

mainostajilta.

- Pilottinumerosta painettiin yli 30 000 lehteä, jotka jaettiin ilmaiseksi Vaasassa, Laihialla ja paikoittain Mustasaassa. Tämä osoittautui erittäin hyväksi konseptiksi, joten jatkamme sitä, kertoo Vaasa Insiderin toimitusjohtaja ja päätoimittaja Peter Stolpe.

Alun perin kerran viikossa ilmestyyväksi tarkoitettu paperilehti ilmestyy nyt neljä kertaa vuodessa. Levikki on noin 30 000 kappaletta, ja lehti jaetaan ilmaiseksi.

- Paperilehti toimii lähinnä näyteikkunana, johon kokoamme seudun merkittävimmät uutiset ja artikkelit sivustoltamme, Stolpe sanoo.

Kaikki, jotka ovat jo tilanne-

et paperilehden verkkolehden ohella, saavat lähipäivinä tiedon siitä, haluavatko he tilata vain verkkolehden. Tämä vaihtoehto on myös edullisempi, vain 99 euroa per vuosi.

Ensimmäinen maksuton paperilehti jaetaan jo verkkolehden lanseerauksen yhteydessä helmikuussa.

UUTISET

BALETTI

Blushing nostaa Kansallisbaletin nuoret tanssijat pääosaan

Kansallisbaletin nuorisoryhmä vierailee myös Lontoon Covent Gardenissa illan nykytanssiteoksilla

Kansallisbaletin nuorten tanssijoiden illassa nähdään kaksi kiinnostavaa nykytanssiteosta sekä katkelma klassisesta baletista helmi-maaliskuun vaihteessa Alminsalissa. Ensi-iltansa saa Marco Goecken teos Blushing, joka nosti koreografin kansainväliseen tietoisuuteen. Stuttgartin baletille vuonna 2003 luotu teos on voittanut ensimmäisen palkinnon Prix Dom Pérignon -koreografiakilpailussa.

Illan toisena nykytanssiteoksesta ohjelmistoon palaa Julian Nicosian vuonna 2024 Kansallisbaletin nuorisoryhmälle luoma Fragments of Time. Lisäksi Kansallisbaletin nuorisoryhmän tanssijat esittävät Pas d'action -kohtauksen baletista Bajadeeri.

Kansallisbaletin nuorisoryhmässä työskentelee 14 tanssijaa, joista reilu kolmannes on suomalaisia. Ryhmässä on lisäksi tanssijoita Britannian, Ranskasta, Italiasta, Yhdysvalloista, Australiasta ja Etelä-Koreasta. Vastavalmistuneet nuoret tanssijat työskentelevät ryhmän omien esitysten lisäksi Kansallisbaletin päänäyttämön tuotannoissa. Vuonna 2013 perustetun nuorisoryhmän toimintaa rahoittaa Jane ja Aatos Erkon säätiö.

Nuorisoryhmän esitykset Al-

minsalissa ovat saavuttaneet suuren suosion, ja tänä vuonna esitykset myytiin loppuun jo kuukausia ennen ensi-iltaa. Myös lisäesitys myytiin tammi-kuussa loppuun vain muutamassa päivässä. Tänä vuonna esitys nähdään Oopperan ja Baletin Stage24-palvelussa maksuttomana suorana lähetyksenä 1.3. klo 18.20. Lähetys toteutetaan yhteistyössä OperaVisionin ja EU:n Luova Eurooppa -ohjelman kanssa.

Kansallisbaletin nuorisoryhmä suuntaa jälleen kesäkuussa Lontoon Covent Gardeniin, Royal Ballet & Operan järjestämälle Next Generation Festivalille, jossa esiintyvät nuorten tanssijoiden ryhmät ympäri maailman. Nuorisoryhmän ohjelmistossa festivaalilla on Blushing ja Fragments of Time sekä katkelma Reija Wäreen teoksesta Clique, joka sai kantaesityksensä nuorisoryhmän esittämänä 2022.

Blushing – nuorten tanssijoiden ilta

Bajadeeri, pas d'action
Julian Nicosia: Fragments of Time

Marco Goecke: Blushing
Ensi-ilta 27.2.2025 klo 18.30, Alminsal
Muut esitykset 1.3.2025 klo 14.30 ja 18.30

Suoratoisto 1.3.2025 klo 18.20, Stage24 ja OperaVision

Next Generation Festival 2025

Esitykset 13.-14.6.2025 klo 19.15, Linbury Theatre, Lontoo
LÄHDE: <https://oopperabaletti.fi/en/media/newsroom/>

KRUUNUNMAKASIINI

Vaasan Kruununmakasiini – Suojeltu aarre menneisyydestä

V Vaasan Lehmuspuistossa seisoo jyrkäv, punatiilinen rakennus, joka

kertoo tarinoita menneiden vuosisatojen Vaasasta. Tämä rakennus on Vaasan Kruununmakasiini, jonka Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on hiljattain suojellut.

Kruununmakasiinin historia alkaa vuodesta 1867, jolloin lääninarkkitehti C.A. Setterberg suunnitteli sen korvaamaan vanhan, Vanhan Vaasan palosta säästyneen kruununmakasiinin. Uusi makasiini valmistui vuonna 1872, ja se edustaa tyyliltään Setterbergin omaksumaa vähäeleistä tiiligoitiikkaa.

Rakennuksen julkisivuja rytmittävät liseinit, jotka jakavat pinnat tasakokoisiin osioihin. Yläosassa kulkee pyörökaarifriisi, joka kruunaa tiiliseinät. Paksun tiilirungon sisällä kätkeytyy kaksikerroksinen hirsi-runko, joka on jaettu viideksi erilliseksi viljasiloksi. Nämä siilot ovat kaksikerroksisia, ja niihin mahtui yhteensä noin 3,3 miljoonaa litraa viljaa. Pienet teräsluukulliset ikkuna-aukot julkisivussa eivät juuri valaise sisätiloja, mutta ne kertovat rakennuksen alkuperäisestä käyttötarkoituksesta.

Vaasan Kruununmakasiini on osa kaupunginrannan valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Se

kuuluu Hovioikeuden, entisen Vesiylöikeuden ja Lääninvankilan kanssa samaan julkisten rakennusten sarjaan, jotka hallitsevat Vaasan englantilaistyyppistä rantapuistoa.

Suomessa on 1820–1912 välisenä aikana rakennettu noin 20 kruununmakasiinia ja pitäjämakasiinia. Vaasan Kruununmakasiini on kuitenkin ainutlaatuinen, sillä se on ainoa julkisivultaan tiilirakenteinen "kaupunkimakasiini", jonka sisätilat ovat säilyneet pääosin alkuperäisessä asussaan.

Kruununmakasiini on ollut puolustusvoimien käytössä 1926–1999, jonka jälkeen se on luovutettu kaupungille. Rakennuksen suojelu on tärkeää, sillä se on osa Suomen rakennushistoriaa ja kulttuuriperintöä. Kruununmakasiini kertoo tarinoita menneiden sukupolvien elämästä ja työstä, ja sen säilyttäminen on kunnianosoitus heille.

Suojelupäätös varmistaa, että Vaasan Kruununmakasiini säilyy osana kaupungin kulttuuriympäristöä ja että tulevat sukupolvetkin voivat tutustua tähän ainutlaatuisen rakennukseen. Lähde; Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus,

Kruununmakasiinin kesikäytävä. Kuva: Juhani Hallasmaa, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

UUTISET

MUSEOT

Upea raha- ja mitalikokoelma esillä Pohjanmaan museossa

Monipuolinen kokoelma

Näyttelyssä on esillä rahoja eri aikakausilta, kuten Ruotsin ja Venäjän vallan ajalta, autonomian ajalta ja Suomen tasavallan ajalta. Mukana on harvinaisuuksia, kuten yli tuhat vuotta vanhoja rahoja, suuria kuparirahoja eli ploatuja sekä mitaleita, joista vanhin on peräisin vuodelta 1631.

Mauritz Hallbergin perintö

Valtioneuvos Mauritz Hallberg (1851–1924) oli intohimoinen keräilijä, joka poikansa Ejnar Hallbergin (1880–1974) kanssa täydensi kokoelmaa. Hallbergin perikunta lahjoitti kokoelman museolle vuonna 1956, ja nyt yleisöllä on mahdollisuus tutustua tähän ainutlaatuiseen aarteistoon.

Julkaisut

Museolta on ilmestynyt kirja Hallbergin kokoelman mitaleista vuonna 2021, ja rahoista on tulos-

sa kaksiosainen julkaisu, jonka ensimmäinen osa ilmestyy kevään aikana.

Tervetuloa tutustumaan historiaan!

Pohjanmaan museo tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden sukeltaa menneiden aikojen maailmaan raha- ja mitalikokoelman avulla. Uudistettu rahahuone on avoinna museon aukioloaikojen mukaisesti.

Kuva: Christoffer Björklund (Lähde: STTinfo/Waasan kaupunki)

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

KAUPUNGINTEATTERI

Vaasan kaupunginteatteri tarttuu identiteettikriisiin ja seksuaalisuuteen uudessa näytelmässään

Vaasan kaupunginteatteri tuo helmikuussa ensi-iltaan Mike Bartlettin näytelmän Cock, joka käsittelee identiteettikriisiä, seksuaalisuutta ja määrittelemisen vaikeutta. Näytelmän ohjaa Sini Pesonen, joka vieraili Vaasan kaupunginteatterissa edellisen kerran vuonna 2022 Katoava maa -teoksen ohjaajana.

Cock kertoo Johnista, joka on ollut pitkässä parisuhteessa miehen kanssa, mutta tuntee nyt ensimmäistä kertaa vetoa naiseen. Johnin on mahdotonta ymmärtää tilannetta ja paikalle kutsutaan Johnin poikaystävän isä auttamaan päätöksenteossa. Näytelmässä pohditaan, kuka voi määrittellä mitä haluamme, jos emme itse pysty siihen.

Ohjaaja Sini Pesonen kuvailee näytelmän tekstiä hienoksi ja älykkääksi.

Hän toivoo, että esitys olisi kuin John, joka ei halua määrittellä itseään. Pääroolia näyttelevä Oiva Nuojua kertoo, että Johnin hahmo on kiehtova, mutta hänellä ei ole yhteyttä itseensä, minkä takia hän ei saa yhteyttä muihin.

Näytelmässä nähdään Oiva Nuojua, Petteri Hautala, Sonja Halla-aho ja Jorma Tommila. Näytelmää suositellaan yli 15-vuotiaille ja se kestää noin kaksi ja puoli tuntia sisältäen väliajan. Teos tehdään yhteistyössä Vaasan Seta ry:n kanssa.

Cock saa ensi-iltansa Vaasan kaupunginteatterin Julia-näyttämöllä torstaina 20. helmikuuta. Edeltävänä päivänä järjestetään näytelmän teosesittely Teatteriravintola Kulmassa.

Cock (2025). Kuvassa Oiva Nuojua ja Petteri Hautala. Kuva: Kasper Dalkar

TERVEYS JA YHTEISKUNTA

Yli 65-vuotiaat voivat syksyllä käydä yksityislääkärillä 28 euron terveyskeskumaksulla

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (STM) on avannut lausuntokierroksen valtakunnallisesta valinnanvapauskokeilusta, joka mahdollistaisi yli 65-vuotiaille käynnit yksityisellä yleislääkärillä julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruisella omavastuulla.

Kokeilu on osa hallituksen pyrkimyksiä parantaa perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja purkaa hoitojonoja. Lausuntoja esityksestä voi antaa 11.2.–9.3.2025.

Kela-korvauksilla toteutettava kokeilu

STM:n esityksen mukaan 65 vuotta täyttäneiden yksityisen yleislääkärin vastaanotokäynnit korvattaisiin niin, että asiakkaan omavastuu olisi enintään julkisen perusterveydenhuollon lääkärikäynnistä perittävä asiakasmaksu, eli noin 28 euroa. Omavastuun ylittävä osuus katettaisiin Kela-korvauksilla palveluntuottajalle.

Kokeilu rajoittuu kolmeen käyntiin kalenterivuodessa, mutta vuonna 2025 kokeilun käynnistyessä Kela-korvauksen voi saada kahdesta vastaanotokäynnistä. Kokeilu kattaa myös yleisimmät ikäryhmälle määrätyt tutkimukset, kuten verikokeet, virtsatutkimukset, EKG:n ja keuhkokuvan. Kela vahvistaa tarkemman listan korvattavista tutkimuksista myöhemmin. Yleislääkärin määräämistä laboratoriotutkimuksista ja näytteenotosta korvattaisiin puolet enimmäishinnan perusteella.

Ministeri: Tavoitteena nopeuttaa pääsyä lääkärille

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen perustelee kokeilua väestön ikääntymisellä ja siirtymällä pois työterveyshuollosta.

– Meillä on kasvava joukko 65 vuotta täyttäneitä, joilla on iän myötä suurempi tarve terveyspalveluille, mutta oikeus työterveyteen on päätynyt. Kokeilun tavoitteena on lisätä eläkeläisväestön perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja valinnanvapautta. Kokeilulla halutaan nopeuttaa pääsyä lääkärille, Grahn-Laasonen sanoo.

Hintakatto hillitsemään kustannuksia

Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajien on solmittava sopimus Kelan kanssa osallistua kokeiluun. Palveluntuottajia koskevista velvoitteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kokeiluun sisältyy hintakatto, joka määrittää vastaanotokäyntien ja tutkimusten enimmäishinnat.

Hintakattona tavoitteena on estää hintojen nousu ja varmistaa, että asiakkaan maksamat kustannukset pysyvät kohtuullisina. Asiakkaan omavastuu voi myös olla alle 28 euroa, jos palveluntuottaja tarjoaa palvelua enimmäishintaa halvemmalla.

Hallitus on varannut Kela-korvausten kehittämiseen yhteensä 335 miljoonaa euroa vuosille 2024–2027. Esitys liittyy valtion vuoden 2025 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä.

Kokeilu on suunniteltu alkamaan 1.9.2025 ja kestämään 31.12.2027 saakka.

LäHde: Valtioneuvosto

WHO

THL:n Mika Salminen Lancetissa: WHO:n suojeleminen on myös mahdollisuus

Maailman terveysjärjestö WHO on ajautunut kriittiseen tilanteeseen Yhdysvaltojen vetäytyessä järjestöstä. THL:n johtaja Mika Salminen on yhdessä eurooppalaisten kansanterveyslaitosten johtajien kanssa julkaissut Lancetissa kirjoituksen, jossa he korostavat WHO:n suojeleminen olevan samalla mahdollisuus Euroopan unionille.

Yhdysvaltojen päätös vetäytyä WHO:sta on monella tapaa valitettava, kirjoittajat toteavat. Yhdysvallat on ollut keskeinen toimija WHO:ssa, sekä YK:n perustajajäsen että merkittävä rahoittaja, vastaten jopa 20 prosentista järjestön vuosibudjetista. Yhtä tärkeää on Yhdysvaltojen tarjoama asiantuntemus, erityisesti Yhdysvaltain tautikeskus CDC:n kautta. Nämä asiantuntijat ovat merkittävästi vaikuttaneet globaalin terveyspolitiikan muotoutumiseen.

Kirjoittajat kuitenkin huomauttavat, että tämä vahva riippuvuus Yhdysvaltain asiantuntemuksesta on luonut haavoittuvuuden WHO:lle, joka nyt realisoituu. Yhdysvaltojen vetäytyessä sekä rahoitus että asiantuntemus katoavat, jättäen valtavan aukon. Tämä vaarantaa WHO:n kyvyn vastata terveyskriiseihin, epidemioista luonnonkatastrofeihin. Erityisesti WHO:n henkilöstö, joka työskentelee alue- ja maatoimistoissa, kärsii pahiten leikkauksista. Heidän resurssinsa ovat jo ennestään vähäiset ja sopimukset usein lyhyitä. Yhdysvaltain asiantuntemuksen menetys kuormittaa henkilöstöä entisestään, erityisesti matalan tulotason maissa, joissa WHO usein toimii tosiasiallisena terveysministeriönä tarjoten välttämättömiä palveluita, kuten rokotusohjelmia ja äitiyshuoltoa.

WHO:n vuosibudjetti, hieman yli kolme miljardia dollaria, on globaalilla tasolla pieni. Kirjoittajat vertaavat sitä esimerkiksi

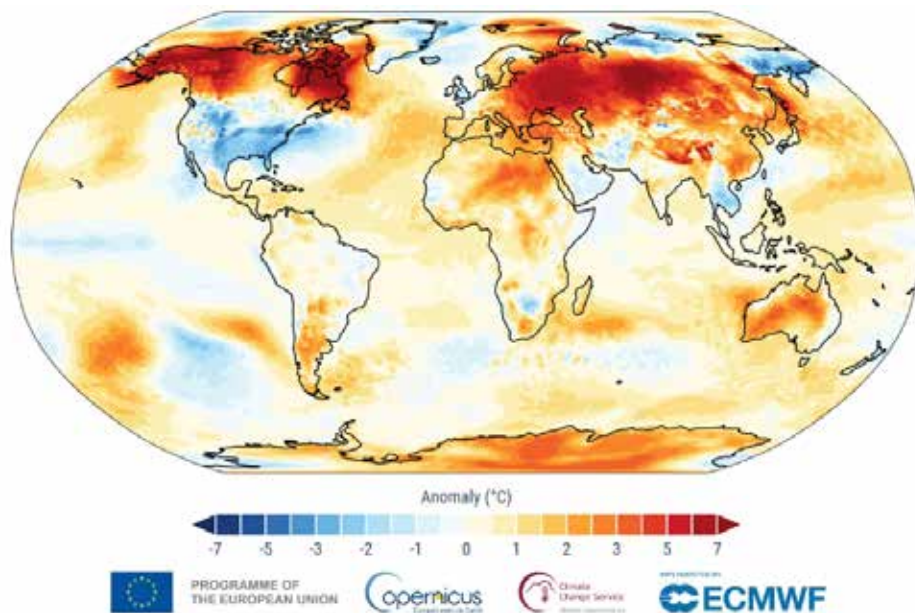
Who's logo på ett indonesiskt frimärke. Wikimedia commons

Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon vuosibudjettiin. Helsinki vastaa 675 000 ihmisen terveydestä, kun taas WHO:n vastuulla on maailmanlaajuisesti 8 miljardia ihmistä – suhde on yli yksi 10 000:aan per capita. Vähäisistä resursseistaan huolimatta WHO hoitaa globaaleja terveyskriisejä ja tukee maita terveysjärjestelmiensä kehittämässä huomattavan tehokkaasti. Yhdysvaltojen vetäytyessä muiden korkean tulotason maiden on heidän mukaansa välttämätöntä täyttää tämä tyhjiö.

Eurooppalaisten kansanterveyslaitosten johtajat esittävät, että tilanne tarjoaa EU:n jäsenvaltioille ratkaisevan mahdollisuuden astua esiin, toivottavasti yhdessä muiden OECD-maiden kanssa. Lisäksi nämä maat voisivat pyrkiä puuttumaan WHO:n pitkään vaivanneisiin byrokraattisiin tehottomuuksiin, mukaan lukien painostaminen siirtämään suurempi osa resursseista pääkonttorista alue- ja maatoimistoihin. Euroopan tulisi myös vihdoin puuttua siihen, että Yhdysvallat on liian kauan rahoittanut suurta osaa WHO:n Euroopan toiminnasta. EU:n on aika ottaa vastuu oman alueensa haasteista.

Kyseessä on paljon: globaalin terveyden tulevaisuus riippuu WHO:n kyvystä jatkaa elintärkeää työtään. Kirjoittajat kehoittavat tarttumaan tähän tilaisuuteen ja varmistamaan, että WHO pysyy vahvana ja toimivana tulevina vuosina. Se on loppujen lopuksi melko halpa vakuutus meille kaikille.

UUTISET - ILMASTONMUUTOS

Surface air temperature anomaly for January 2025 relative to the January average for the period 1991-2020. Data source: ERA5. Credit: C3S/ECMWF.

TERVEYS JA YHTEISKUNTA

Tammikuu 2025 oli historian kuumin, Copernicus-raportoi

Vuosi 2025 on alkanut hälyttävillä ilmastoennätyksillä, sillä Copernicuksen ilmastomuutospalvelun (C3S) uusien tietojen mukaan tammikuu oli virallisesti maailman historian kuumin.

Huolimatta La Niñan ilmaantumuksesta, jolla on tyypillisesti viilentävä vaikutus maailmanlaajuisiin lämpötiloihin, keskimääräinen pintalämpötila nousi 13,23 °C: een, mikä ylitti merkittävästi historialliset normit. Globaali lämpötilapiikkiTiedot paljastavat, että tammikuu 2025 oli 0,79 °C lämpimämpi kuin vuosien 1991–2020 keskiarvo ja huikeat 1,75 °C esiteolliseen aikaan verrattuna. Tämä on 18. kerta viimeisten 19 kuukauden aikana, kun maapallon keskilämpötila ylittää Pariisin sopimuksessa määritellyn 1,5 °C:n kynnyksen kriittisenä rajana ilmastomuutoksen vaikutusten lieventämisessä.

Lisäksi helmikuusta 2024 tammikuuhun 2025 ulottuvalla liukuvalla 12 kuukauden jaksolla keskilämpötila oli 0,73 °C

vuosien 1991–2020 perustasoa korkeampi, mikä tarkoittaa 1,61 celsiusasteen nousua esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna. Vaikka C3S:n ERA5-tietoaaineisto korostaa tätä suuntausta, erot eri ilmastoseurantajärjestelmien välillä voivat hieman muuttaa tätä lukua.

Lämpötilapoikkeamien alueelliset erot

Euroopassa koettiin merkittävä lämpeneminen tammikuussa 2025, ja sen keskilämpötila oli 1,80–2,51 °C vuosien 1991–2020 keskiarvon yläpuolella. Tämä teki siitä Euroopan historian toiseksi lämpimimmän tammikuun heti tammikuun 2020 jälkeen, jolloin kirjattiin poikkeama 2.64 °C. Etelä- ja Itä-Euroopassa, Länsi-Venäjä mukaan lukien, lämpötila nousi voimakkaimmin, kun taas esimerkiksi Islannissa, Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Pohjois-Ranskassa ja Pohjois-Fennoskandiassa olosuhteet olivat keskimääräistä viileämpiä. Euroopan ulkopuolella äärimmäistä lämpöä mitattiin Koillis- ja Luoteis-Kanadassa, Alaskassa ja Siperiassa sekä osissa Etelä-Amerikan, Afrikan, Australi-

an ja Etelämantereen eteläosia.

Sitä vastoin merkittäviä kylmäpoikkeamia havaittiin Yhdysvalloissa, Itä-Venäjällä, Arabian niemimaalla ja Kaakois-Aasiassa.

Ilmastotrendit ja vaikutukset

Tammikuun 2025 ennätykselliset lämpötilat vahvistavat jatkuvaa ilmaston lämpenemistrendiä, josta tutkijat ovat jo pitkään varoittaneet. Korkeiden globaalien lämpötilojen jatkuminen La Niñan odotetuista viilentävistä vaikutuksista huolimatta korostaa ihmisen aiheuttaman ilmastomuutoksen voimistuvaa vaikutusta.

Copernicuksen ilmastomuutospalvelu korostaa, että jatkuvat seuranta- ja hillitsemistoimet ovat olennaisen tärkeitä lämpötilan nousun hillitsemiseksi ja ilmastomuutoksen vakavimpien seurausten minimoimiseksi.

Uudet tiedot korostavat entistään kansainvälisten ilmastotoimien kiireellisyyttä Pariisin sopimuksen tavoitteiden noudattamiseksi ja maapallon lämpötilan nousun rajoittamiseksi kestäväälle tasolle.

VIIKON SITAATTI:

Timothy Snyder

14. helmikuuta.

2025:

München 1938 ja nyt:

Timothy David Snyder (s. 1969) on yhdysvaltalainen historioitsija, joka on erikoistunut Keski- ja Itä-Euroopan, Neuvostoliiton ja holokaustin historiaan. Hän on Richard C. Levinin historian professori Yalen yliopistossa ja pysyvä tutkija Wienin humanistisessa instituutissa

”Venäjän lepyttäminen, johti se sitten Venäjän voittoon nyt tai myöhemmin, voi hyvinkin luoda edellytykset maailmansodalle. Venäjä, joka tuhoaa Ukrainan, käytännössä amerikkalaisten avulla, olisi täysin eri maa. Ukrainan resurssit, kuten Tšekkoslovakian resurssit vuonna 1938, tekisivät hyökkääjästä paljon vahvemman voiman. Tämä on hankala kohta, mutta se on otettava huomioon. Ukrainalla on Euroopan paras armeija ja taistelun kovettanein. Se on ainoa länsimaa, joka on käynyt suuren sodan tällä vuosikymmenellä. Se uusiutuu nopeammin kuin muut pystyvät kopioimaan. Kaikki tämä ja maatalous, mineraalit ja satamat voivat kadota Venäjälle. Ja sitten, jonkin ajan kuluttua, Euroopalla on tietenkin vastassaan paljon voimakkaampi maa, maa, joka on tehty sotaa varten, maa, jonka johtajat uskovat sodan toimivan.”

Myönnytys Münchenissä - kirjoittanut Timothy Snyder: <https://snyder.substack.com/p/appeasement-at-munich>

KUNTA- JA ALUEVAALIT 2025

2025 alue- ja kuntavaalien aikataulu

Vaalipäivä sunnuntai 13.4.2025

Ennakkoäänestys Suomessa 2.-8.4.2025

Ennakkoäänestys ulkomailla

2.-5.4.2025

Manner-Suomen kunnista yli viidenes pienentää valtuustokokoaan kaudelle 2025–2029

Kuntaliiton tuore valtuustokokoselvitys paljastaa, että yli viidenes Manner-Suomen kunnista tekee muutoksia valtuustokokoonsa tulevalla kaudella. Yhteensä 61 kuntaa pienentää valtuutettujen määrää, ja Vaala on ainoa kunta, joka kasvattaa valtuustokokoaan. Muutokset kertovat kuntien sopeutumisesta taloudellisiin ja väestöllisiin haasteisiin.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

”Valtuutettujen määrän muutokset ovat seurausta kuntien erilaisista tarpeista ja haasteista. Joissakin kunnissa valtuustojen pienentäminen tehdään osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Pienempien valtuustojen etuna nähdään myös päätöksenteon tehokkuus ja kustannusten pienentyminen, mutta samalla on pohdittava, miten turvataan monipuolinen edustus ja pienryhmien ääni,” avaa muutosta tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom.

Tiedot perustuvat Kuntaliiton selvitykseen, joka on tehty keräämällä tiedot kunnilta.

Keskeiset nostot:

Valtuutettujen kokonaismäärä vähenee: Kaudella 2025–2029 valitaan 8 586 valtuutettua, mikä on 273 vähemmän (1,6%) kuin edellisellä kaudella.

Lukumääräisesti valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on alle 5 000 asukkaan kunnissa. (34 kuntaa eli 26% kokoluokan kunnista)

Suhteellisesti eniten valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on 10 001 - 20 000 asukkaan kokoluokassa. (13 kuntaa eli 31 % kokoluokan kunnista)

Valtuustokoko pienenee eniten Jämsässä (-12 valtuustopaikkaa).

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi valtuustokokoaan pienentävä kunta. Lukumääräisesti eniten valtuustokokoaan supistavia kuntia on Keski-Suomen maakunnassa (12 kuntaa).

Jyväskylä on asukasluvultaan suurin valtuustokokoaan supistava kunta.

Keskimääräinen valtuustokoko pienenee: Tulevalla kaudella kunnissa on keskimäärin 29 valtuutettua, kun kuluvalle kaudella luku on ollut 30.

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi kunta, joka pienentää valtuustokokoaan. Keski-Suomessa muutoksia on eniten, sillä 12 kuntaa supistaa valtuustoaan.

Pienimmät ja suurimmat valtuustot: Pienin valtuustokoko, 13 valtuutettua, tulee olemaan yhdeksäs kunnassa, kun nykyisellään näin pieniä valtuustoja on vain kaksi. Suurin valtuusto säilyy Helsingissä, jossa on 85 valtuutettua.

Kunnissa on tulevalla valtuustokaudella keskimäärin 653 asukasta valtuutettua kohti. Määrä vaihtelee Luhangan kunnan 47 asukkaasta Helsingin kaupungin 8042 asukkaaseen valtuutettua kohti. Valtuustokauden 2021-2025 alussa kunnissa oli keskimäärin 622 asukasta valtuutettua kohti.

Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntaliitos: Yhdistyminen vähentää 17 valtuustopaikkaa.

Kuntapäätäjätutkimus: Mielipiteet valtuustokokojen muutoksista jakautuvat

Kuntaliiton Kuntapäätäjätutkimus 2024 tuo esiin näkemyseroja valtuustokokojen muutoksista.

Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden näkemykset eroavat toisistaan:

67 % johtavista viranhaltijoista suhtautuu myönteisesti valtuustokokojen pienentämiseen, kun vastaava luku luottamushenkilöiden keskuudessa on 36 %.

Luottamushenkilöiden puolueesta vaikuttaa merkittävästi suhtautumiseen valtuustokoon pienentämiseen:

Suuria kuntapuolueita edustavat Kokoomus, Perussuomalaiset ja Keskusta suhtautuvat myönteisimmin, joskin Keskustan edustajilla mielipiteet jakautuvat selvästi.

Pienimpiä kuntapuolueita edustavat VAS ja KD suhtautuvat kielteisimmin nykyistä pienempään valtuustokokoon.

Lisäksi VIHR ja RKP sekä myös SDP:tä edustavista luottamushenkilöistä vähintään puolet suhtautuu pikemmin kielteisesti kuin myönteisesti valtuustokoon pienentämiseen.

Luottamushenkilöiden suhtautumiseen vaikuttaa ymmärrettävästi kunnan koon lisäksi valtuuston koko, valtuuston voimasuhteet ja oman puolueen paikkamäärä kunnassa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Lähde: Kuntaliitto, CC-BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

Fanny Churberg: Flickor på stranden (1869). Kansallisgalleria / Ate-neumin taidemuseo, Arvid Souranderin lahja. Kuva: Kansallisgalleria

ATENEUM

Ateneum: 1900-luvun taiteilijat Vaa-sasta, Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus-Såltin, näyttelyssä *Rajojen rikkojat* 2025

Kun Ateneum avaa *Rajojen rikko-jat*-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierai-lijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkal-le. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja so-siaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari Fanny Churberg ja taitava muotokuva- ja laatumaalari Alexandra Frosterus-Såltin.

1800-luvulla taiteilijoiden oli it-sestään selvää matkustaa ulkomaille kouluttautumaan, ja naistaiteilijoille tämä merkitsi erityistä haastetta. He eivät voineet opiskella perinteisissä taideakatemoissa, vaan olivat riippuvaisia yksityisopettajista tai kouluista, joita miehet olivat perus-taneet naisille. Tie taiteelliselle ural-le vaati päättäväisyyttä ja uhrauksia – ja juuri sitä nämä naiset osoittivat.

Näyttely korostaa paitsi heidän taiteellista kyvykkyyttään myös heidän urauurtavaa rooliaan tule-ville naistaiteilijasukupolville, kuten Helene Schjerfbeckille ja Ellen Thesleffille. Yli 50 pohjoismaisen, baltialaisen, saksalaisen ja puola-laisen taiteilijan maalauksilla, piir-ruksilla ja veistoksilla *Crossing Borders* tuo uutta valoa aiemmin unohdettuun taiteellisuuteen ja esit-

telee teoksia, joita ei ole koskaan aiemmin nähty Suomessa.

Ateneum jatkaa naistaiteilijoi-den tutkimuksen edelläkävijänä. Anne-Maria Pennosen kuratoima näyttely tuo uutta ymmärrystä sak-salaisen taidekentän merkityksestä ranskalaisen rinnalla ja kiinnittää huomiota verkostoihin, jotka mah-dollistivat naistaiteilijoiden työ-skentelyn. Näyttelyn kansainvälisiä nimiä ovat Jeanna Bauck, Elisabeth Jerichau-Baumann, Amalia Lindgren ja Bertha Wegmann.

Helsingin kiertueen jälkeen näyttely sukeltaa maailmaan – syksyllä 2025 se avautuu yhteistyökumppaninsa Düsseldorfin Kunstpalastissa. Lainalaitosten joukossa ovat myös Alte Nationalgalerie Berliinissä, Kansallismuseo Tukholmassa, Ny Carlsberg Glyptotek Kööpen-haminassa ja Tanskan kansallis-galleria.

Näyttelyllä on suuri taidehis-toriallinen merkitys, ja sitä täy-dentää laaja ruotsin-, suomen- ja englanninkielinen katalogi, jossa on kansainvälisten tutkijoi-den tekstejä. Taiteesta, historias-ta ja visuaaliseen kulttuuriimme muokanneista urauurtavista naisista kiinnostuneelle *Rajojen rikkojat* on näyttely, jota ei kannata jättää väliin.

UKRAINA

Volodymyr Zelenskyi keskusteli Tanskan, Etelä-Afrikan, Suomen, Kanadan, Norjan ja Ranskan johtajien kanssa

Ukrainan presidentti Volo-dymyr Zelenskyi kävi puhe-linkeskusteluja Etelä-Afrikan, Suomen ja Ranskan president-tien sekä Tanskan, Kanadan ja Norjan pääministerien kanssa ja ilmaisi kiitollisuutensa heidän tuestaan.

Keskustelussaan Tanskan pää-ministerin Mette Frederiksenin kanssa Volodymyr Zelenskyi puhui jatkuvista ase- ja ampu-matarviketoimituksista sekä investoinneista kotimaiseen ohjus- ja droonituotantoon. Hän antoi tunnustusta Tanskan panokselle Ukrainan ja Euroo-pan turvallisuuteen.

Keskustelussaan Etelä-Afrikan presidentin Cyril Ramaphosan kanssa Volodymyr Zelenskyi korosti, että Ukraina pyrkii saavuttamaan oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan tänä vuonna ja luottaa Etelä-Afrikan ääneen tässä pyrkimyksessä. Hän kiitti myös Etelä-Afrikkaa Ukrainan suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden tukemisesta.

Turvallisuustakuut, ase- ja am-pumatarviketoimitukset sekä investoinnit kotimaiseen puo-lustusteollisuuteen olivat kes-keisiä teemoja keskustelussa presidentti Alexander Stubbin kanssa. Johtajilla on yhteinen näkemys siitä, että Ukrainan, Yhdysvaltojen ja Euroopan olisi toimittava yhdessä ja oltava edustettuina neuvottelupöydäs-sä yhdessä.

Volodymyr Zelenskyi ja Kana-dan pääministeri Justin Trudeau keskustelivat jatkuvasta soti-

laallisesta avusta, energiayhtei-styöstä, Venäjän varjolaivaston ja energiasektorin vastaisista pakotteista sekä jäädytettyjen venäläisten varojen käytöstä. Valtionpäämies korosti, että Ukraina arvostaa Kanadan puhejohtajakautta G7-ryh-mässä tänä vuonna ja luottaa maan johtajuuteen.

Kahdenväliset suhteet ja yhtei-nen näkemys vahvoista turval-lisuustakuista olivat keskeisiä teemoja Volodymyr Zelenskyin keskusteluissa Norjan pääminis-terin Jonas Gahr Støren kanssa. Ukraina arvostaa Norjan halukkuutta osallistua energiaturval-lisuuteen.

Keskustelun aikana Ukrainan ja Ranskan presidentit keskustelivat yhteyksistään muihin maailman johtajiin ja koordinoituista kannoista, yhteisistä suunnitel-mista ja seuraavista askeleista. Volodymyr Zelenskyi ja Emman-uel Macron keskustelivat myös yksityiskohtaisesti näkemykse-stä turvallisuustakuista. Molempien valtioiden tavoitteena on oikeudenmukainen ja kestävä rauha, joka on täysin toteutetta-vissa. Volodymyr Zelenskyi korosti, että tulevaisuuden turval-lisuusarkkitehtuurin on oltava riittävän vahva varmistamaan, että Venäjä ei voi enää koskaan hyökätä kenenkään kimppuun.

Kaikki www.president.gov.ua sivustolla esitetty materiaali on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKauppallinen-Ei johdannasteoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Sinulla on lupa käyttää verkkosivustolla julkaistua materiaalia, kunhan linkität www.president.gov.ua riippu-matta siitä, käytetäänkö materiaalia kokonaan vai osittain.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Alexander Lauréus

4.1.1783, Turku

20.10.1823, Rooma, Italia

Taiteilijan äitipuoli Mariana Juliana Lauréus poikineen, 1806

TAPAHTUMAT

TURUN RUOTSALAINEN TEATTERI

Katrina-musikaali

Jos sinulla ei ollut aikaa nähdä tätä urauurtavaa musikaalia Wasa-teatterissa, voit matkustaa Turkuun ja nähdä sen siellä:

Esityksiä:

26.2. klo 18.30

28.2 kello 18.30

Ja sitten vielä 5 esitystä maaliskuussa.

”Nuorta Katrinaa viehättää rakkaus muuttaa Pohjanmaalta Ahvenanmaalle merimiehen vaimoksi. Huolimatta siitä, että hänet jätetään yksin, hän onnistuu kerta toisensa jälkeen pelkällä tahdonvoimalla astumaan yli ja voittamaan kaikki esteet, jotka kohtalo heittää hänen tielleen.

<https://abosvenskateater.fi/>

UUMAJA: Norrlandsoperanin konserttitalo

5.3.2025 klo 19.30

Botnia Classic: Ajan peili

Vaasan barokki

Seinäjoen filharmoninen orkesteri

Kokkolan Talviharmonikka

Korsholman Musiikkijuhlat

www.norrlandsoperan.se

ATENEUM

maaliskuu 7, 2025

Kun Ateneum avaa Rajanylittäjät-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

Vaasa-Vasa Baroque

La / Lö 22.3 klo / kl. 16.00

Musiikkia Veturitallissa /

Musik i Lokstallet

Sinfonioita yhdelle viululle

– Stradellan sonaatteja ja kir-

jeitä

Symfonier för en violin – Stradellas sonater och brev Pirkanmaan barokki & Aira Maria Lehtipuu
Tähän konserttiin on vapaa pääsy! Avoimet ovet Veturitallissa koko päivän, tule tutustumaan Wärtsilän alueeseen.

<https://vaasabaroque.com/>

KIRKKOJEN SOIVA VIIKKO 2025

Kirkkojen soivalla viikolla voi kuunnella lähes kaikkia Vaasan evankelis-luterilaisen seurakuntien kuoroja ja orkestereita. Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Neiti Concordiae perjantaina 28.3. klo 19 Vaasan kirkossa. Laula ilo, kapellimestarina Sini Usmi.

Lastenjuhla lauantaina 29.3. klo 15 Vähänkyrön kirkossa. Seurakuntien lapsikuorot.

Canticum Maris a cappella sunnuntaina 30.3. klo 19 Kolminaisuuden kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Kirkkokuorot ja kanttorit keskiviikkona 2.4. klo 19 Vaasan kirkossa.

Merina-nuorisokuoro torstaina 3.4. klo 19 Brändön kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Vaasa-Vasa Baroque

Su / Sö 27.4 klo / kl. 17.00

Kaupungintalon juhlasali / Stadshusets festsal

Händel ja Roman Lontoossa – Händel möter Roman i London

Kajsa Dahlbäck, sopraano / sopran

Drottningholms barockensemble (SWE)

<https://vaasabaroque.com/>

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkaudesta, sinnikkyudesta ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottoritehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19
Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KASKÖ MUSIKSOMMAR

9-12.7.25

Festival för klassisk musik i Finlands minska stad.

”Havets närhet, Kaskö stads historia, tvåspråkigheten, den vackra trähusmiljön”

Konstnärliga ledare Anna-mari och Samuli Peltonen

LOCHTEÅ KYRKOMUSIKFESTSPEL

22-27.7.25

Kyrkomusik från tusenåriga traditioner

www.kirkkomusiikkijuhlat.fi

KORSHOLMAN MUSIIKKI-JUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”. Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balcanmusiikkia

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoaa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekooelimitystä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisuun Vaasassa ja eri puolilla Suomea. Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

VAASAN YLIOPISTO

Vaasan yliopisto tutkii rakennusten hyödyntämistä energialähteinä

Vaasan yliopisto on saanut merkittävän rahoituksen Business Finlandilta tutkimus- ja kehityshankkeeseen, joka mullistaa rakennusten energiakäytön. FlexiPower-hankkeessa kehitetään "Building as a Battery" (BaaB) -ratkaisua, jonka avulla rakennusten olemassa olevaa infrastruktuuria voidaan hyödyntää joustavina energianlähteinä.

Hankkeen tavoitteena on luo da ja kaupallistaa ratkaisu, joka mahdollistaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien dynaamisen reagoinnin sähköjärjestelmän tarpeisiin. Tämä innovaatio tarjoaa kustannustehokkaan ja skaalautuvan tavan tasapainottaa sähköverkkoa ilman suuria

alkuinvestointeja akkuihin tai muihin infrahankkeisiin.

"Kiinteistönomistajien keskuudessa hanke on saanut lämpimän vastaanoton ennen kaikkea siitä syystä, ettei suuria alkuinvestointeja tarvita", kertoo Edi Sandblom Vaasan yliopistosta. "Markkinat kun ovat erittäin epävarmat ja näin ollen takaisinmaksuaikaa investoinneille on vaikea laskea."

BaaB-ratkaisu voi tuottaa merkittäviä tuloja kiinteistönomistajille. Lisäksi se tukee heitä vähentämään hiilijalanjälkeään ja edistämään vastuullista energianhallintaa ja kestävää kehitystä.

Uusiutuvien energialähteiden lisääntyvä käyttö vaatii joustavia ratkaisuja sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi. FlexiPower-hank-

keen tarjoamat ratkaisut tuovat tähän innovatiivisen ja tehokkaan lähestymistavan.

Hankkeen alkuvaiheessa keskitytään ratkaisun testaamiseen ja validointiin todellisissa rakennuksissa yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tutkia ratkaisun soveltuvuutta useilla eri markkinoilla sekä Suomessa että ulkomailla. Hanke jatkuu kevääseen 2026 saakka.

Miksi tämä on mielenkiintoinen uutinen?

Uusi näkökulma: Rakennusten hyödyntäminen energianlähteinä on uusi ja innovatiivinen lähestymistapa energiantuotantoon ja jakeluun. Kustannustehokkuus: Ratkaisu ei vaadi suuria alkuinvestointeja, mikä tekee siitä houkuttelevan

kiinteistönomistajille. Kestävä kehitys: Hanke tukee uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja vähentää hiilijalanjälkeä. Taloudellinen potentiaali: BaaB-ratkaisu voi tuottaa merkittäviä tuloja kiinteistönomistajille. Tämä uutinen on kiinnostava monille lukijoille, kuten kiinteistönomistajille, energia-alan toimijoille, tutkijoille ja ympäristöstä kiinnostuneille. Se tarjoaa tietoa uudesta ja lupaavasta teknologiasta, joka voi mullistaa rakennusten energiakäytön ja edistää kestävää kehitystä.

LEHDISTÖ

Kaskö tidningin perillinen toimitetaan Sundsvallissa

Kaikki alkoi Kaskisten Raastuvankadulta. Siellä oli syväle pohjalaiseen maaperään juurtuneen Kaskö Tidning -lehden toimitus. Nyt sen perillinen editoidaan Sundsvallissa. Miten tämä tapahtui?

Kaskö Tidning, Kaskisten, Närpiön ja Övermarkin paikallislehti, alkoi ilmestyä vuonna 1914, tarkemmin keskiviikkona 1. heinäkuuta 1914. Ensimmäinen numero oli 6 sivua, mutta sitten tavallinen muoto oli luultavasti 4 sivua. Toimitus sijaitsi Kaskisissa osoitteessa Raastuvankatu 14 ja muutti myöhemmin osoitteeseen Aleksanterinkatu 45.

Lehden ensimmäinen päätoimittaja oli vaasalainen juristi ja hovituomari Axel Cederberg, joka toimi hovi oikeuden presidenttinä vuoteen 1933. Emme tiedä, mitä sellaisia kontakteja hänellä oli Kaskisessa, jotka saivat hänet kiinnostumaan paikallislehden perustamisesta. Hän syntyi Vaasassa, mutta ehkä hänellä oli sukulaisia Kaskisissa tai kesämökki.

Sanomalehden ensimmäisessä numerossa oli pieni ilmoitus kuudennella sivulla, nimittäin uutinen, että Itävalta-Unkarin kruununperillinen Frans Ferdinand ja hänen puolisonsa oli murhattu Sarajevossa.

28. kesäkuuta itävaltalainen

Kaskö tidningin ensimmäisen numeron ensimmäinen sivu, joka ilmestyi 1. heinäkuuta 1914, ja lyhyt ilmoitus Sarajevon ampumisista sivulla 6

Kaskö Tidning-lehden perillinen on Kaskisten ja Kristiinankaupungin ja Närpiön paikallislehti Sydin. Sen toimittaminen siirtyi ensin Närpiöstä Vaasaan ja nyt Sundsvalliin.

Dagens Nyhteterin päätoimittaja Peter Wolodarski ja Vasabladen päätoimittaja Niklas Nyberg lehdistötilaisuudessa vuosi sitten. Tässä yhteydessä kerrottiin, että Ranniko-Pohjanmaan lehdet Vasabladet, Syd-Österbotten ja Österbottens Tidning myydään Ruotsiin.

valtaistuimen perillinen, arkkiherttua Franz Ferdinand saapui yhdessä vaimonsa, Hohenbergin arkkiherttuakunnan kanssa Sarajevoon, uutinen kerrotaan. Heidät otettiin juhlallisesti vastaan kaupungintalolla. Kun he lähtivät kaupungintalolta, arkkiherttuan autoon heitettiin pommi, mutta hän onnistui torjumaan sen ennen kuin se räjähti. Räjähdyksessä loukkaantui kuitenkin kaksi ihmistä seurueesta ja useita muita. Tekijä pidätettiin välittömästi. Matka jatkui, mutta yhtäkkiä autoa kohti ammuttiin kaksi pistoolin laukausta. Yksi laukaus osui arkkiherttua kaulaan ja toinen vaimoan vatsaan. Loukkaantuneet vietiin kaupungintalolle, jossa he kuolivat pian sen jälkeen.

Ottaen huomioon, että tämä oli kipinä, joka sytytti ensimmäisen maailmansodan, jonka kaikista

seurauksista kärsimme edelleen, voisi kuvitella, että uutinen olisi vaatinut tilaa etusivulla ja hie-man suuremman otsikon. Mutta sanomalehdet eivät käyttäneet suuria otsikoita tuolloin. Eikä Kaskinen-lehti voinut tietää, kuinka tärkeä tämä murha olisi, eikä kukaan muukaan.

Lehti ilmestyi vuoteen 1961 asti, jonka jälkeen sitä ilmestyi muutaman vuoden ajan kolmena numerona, yksi Kaskiselle ja yksi Närpiölle ja yksi Övermarkille. Pienellä Övermarkin kunnalla oli siis jonkin aikaa oma sanomalehti. Vuonna 1968 lehden nimeksi tuli Närpiö Tidning ja vuonna 1980 se yhdistettiin edelleen ilmestyvään Syn-Pohjanmaa-lehteen. Sillä on

lempinimi "Sydin".

Tämän jälkeen Sydin liitettiin Vaasa-keskeiseen sanomalehtikonserniin, joka julkaisee myös Vasabladetia ja Österbottens Tidning. Vähitellen Sydin editointi siirtyi Vaasaan.

Keväällä 2024 nämä lehdet myytiin ruotsalaiselle Bonnier News -uutiskonsernille.

Tuolloin, vuosi sitten, moni eli siinä uskossa ja toivossa, että pohjalaisten lehtien tulevaisuus olisi turvattu ilman suuria draamaattisia muutoksia.

Nyt, vuotta myöhemmin, tapahtuu jotain, mitä toimituksen pääluottamusmies Anna Sourander kuvaili Vasabladetin järk-

tykiseksi 6. helmikuuta. Bonnier News aikoo aloittaa uudelleenjärjesteltyneuvottelut, joiden tarkoituksena on vähentää työvoimaa yhdeksällä henkilöllä, mikä on yli 10%. Samalla suunnitellaan paperilehtien toimintuustyön siirtämistä Sundsvalliin.

Kaskö Tidning ja sen perillinen Sydin ovat kulkeneet pitkän matkan Kaskisten Rådhusgatanilta Ruotsin Sundsvalliin. Tämä on kehityssuunta, josta meidän pitäisi puhua enemmän. Joku voisi kysyä, onko oikein, että Kaskisten ja sen ympäristön perinteistä paikallislehteä toimitetaan nyt ulkomailla.

SINUN TERVEYTESI

Kahvi ilman sokeria on hyväksi terveydelle! Oikein hyvä!

Tammikuussa 2025 American Journal of Clinical Nutrition -lehdessä julkaistu artikkeli ”Coffee Consumption, Additive Use, and Risk of Type 2 Diabetes—Results from 3 Large Prospective United States Cohort Studies” vahvistaa sen, mitä monet terveysihmiset jo epäilevät: musta kahvi on todellakin voimakas liittolainen taistelussa tyypin 2 diabetesta (T2D) vastaan.

Tämä laajamittainen tutkimus, joka hyödyntää Nurses' Health Study-, Nurses' Health Study II- ja Health Professionals Follow-up Study -tutkimusten tietoja, tarjoaa vakuuttavia todisteita siitä, että kahvin myönteiset vaikutukset T2D-riskiin heikenevät merkittävästi, kun siihen lisätään sokeria tai keinotekoisia makeutusaineita.

Harvardin ja muiden instituutioiden tutkijaryhmän suorittama tutkimus seurasi yli 13 000 henkilöä useiden vuosikymmenien ajan ja seurasi huolellisesti heidän kahvinkulutustaan, lisäaineiden käyttöään ja T2D:n esiintyvyyttä. Tulokset olivat silmiinpistäviä. Jokaista ylimääräistä kuppia makeuttamatonta kahvia kohti, joka päivittäin kulutettiin, riski sairastua T2D:hen väheni huomattavat 10 %. Tämä suojaava vaikutus pysyi vahvana valtavassa tietojoukossa, mikä korostaa yhteyden vankkaa luonnetta.

Tutkittu Suomessakin
Tämä ei ole ensimmäinen

kerta, kun kahvi on yhdistetty myönteisiin terveysvaikutuksiin. Aikaisemmat tutkimukset, mukaan lukien Suomessa tehdyt tutkimukset - Suomi on kansa, joka tunnetaan korkeasta kahvinkulutuksestaan - ovat viitanneet samankaltaiseen käänteiseen suhteeseen kahvin nauttimisen ja T2D-riskin välillä. Suomalaiset tutkimukset ovat tutkineet tämän yhteyden eri näkökohtia, mukaan lukien kahvin bioaktiivisten yhdisteiden, kuten klorogeenihappojen ja kofeiinin, mahdollista roolia insuliiniherkkyyden ja glukoosimetabolian parantamisessa. On tärkeää muistaa, että vaikka suomalainen tutkimus, ja itse asiassa suuri osa maailmanlaajuisesta kahvitutkimuksesta, usein viittaa suojaavaan vaikutukseen T2D:tä vastaan, tämä kyseinen amerikkalainen tutkimus on ainutlaatuinen siinä, että se keskittyy tutkimaan yleisten kahvilisäaineiden vaikutusta.

Tämän tutkimuksen merkittävin anti on sen tutkimus siitä, miten lisäaineet muuttavat kahvin ja T2D:n välistä suhdetta. Tutkijat havaitsivat, että sokerin lisääminen, jopa vain yksi teelusikallinen per kuppi keskimäärin, heikensi merkittävästi kahvin suojaavaa vaikutusta. Sama päti keinotekoisiiin makeutusaineisiin, joiden vaikutus vastasi sokerin vaikutusta, vaikkakin hieman vähemmän tilastollisesti merkitsevä. Kerma ei onneksi näyttänyt häiritsevän kahvin myönteisiä vaikutuksia. Tämä on ratkaisevan tärkeää tietoa henkilöille, jotka pyrkivät hallitsemaan T2D-riskiään, koska se osoittaa selvästi, että kahvin

terveyshyödyt maksimoidaan, kun sitä kulutetaan puhtaimmassa muodossaan.

Mekanismit, joilla sokeri ja keinotekoiset makeutusaineet kumoavat kahvin suojaavat vaikutukset, ovat monimutkaisia ja todennäköisesti niihin liittyy useita reittejä. Sokerin suora vaikutus verensokeritasoihin on selvä tekijä. Keinotekoiset makeutusaineet, vaikka ne eivät suoraan nosta verensokeria, voivat silti laukaista aineenvaihdunnallisia vasteita, jotka ajan myötä edistävät insuliiniresistenssiä. Nämä havainnot korostavat, kuinka tärkeää on ottaa huomioon ei vain mitä juomme,

vaan myös miten muokkaamme sitä. Näennäisesti pieni sokerin tai keinotekoisien makeutusaineiden lisäys voi tehokkaasti muuttaa terveyttä edistävän juoman joksikin, joka itse asiassa voi lisätä T2D-riskiä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tämä tutkimus tarjoaa vahvoja todisteita siitä, että sanonta ”kahvi ilman sokeria on hyväksi terveydelle” ei ole vain vanha kansanviisaus, vaan tieteellisesti vahvistettu totuus. Niille, jotka haluavat hyötyä täysimääräisesti kahvin eduista T2D:n ehkäisyn kannalta, viesti on selvä: omaksu mustan kahvin rohkea maku. Kehosi kiittää sinua.

MUSIIKKI

Korsholman musiikkijuhlien konsertti Vöyrin kirkossa vuonna 2022

KORSHOLMAN MUSIIKKIFESTIVAALI

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siltoja

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa.

Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemanä on "Sillat" ja alateemana on "Kuljetaan yhdessä". Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia.

Ohjelmaan lukeutuvat muun muassa kansainvälisesti tun-

netut taiteilijat kuten Elina Vähälä, Arvid Engegård, Aleksei Kiseliiov ja Mari Palo, sekä suosittuja yhtyeitä kuten Opus13, FRIGG ja Amélie goes to Belgrad.

Taiteellinen johtaja Jan-Erik Gustafsson kiteyttää festivaalin sanoman: "Silta ei ole pelkästään fyysinen rakennelma. Se voi olla myös yhteys eri kulttuurien, ihmisten ja sukupolvien välillä. Se symboloi polkua ja yhteyttä sellaiseen, mikä saattaa aluksi tuntua erilaiselta."

Festivaalin linjassa on myös nostettu esiin legendaarinen Aulis Sallinen - vuoden teemasäveltäjä, joka ensimmäisenä kansainvälisenä suoma-

laisena oopperasäveltäjänä on ollut merkittävässä roolissa Suomen musiikin maineen rakentamisessa. Gustafsson kertoo innostuneesti: "Hänen musiikkinsa ei ole pelkästään yleisön, vaan myös muusikoiden rakastamaa. On inspiroivaa työskennellä hänen musiikkinsa parissa - aina niin ei ole," naurahtaa hän.

Juhlaviikko käynnistyy avajaiskonsertilla, jossa lavalle astuu helsinkiläinen Wegelius Kamarijouset. Viikonloppuna kansanmusiikkiyhtye FRIGG nostaa tunnelman uudelle tasolle Doo-Bop Clubissa, ja sunnuntaina tarjolla on uudenlainen konserttielämys: ensin kuullaan Šostako-

vitšia ja Prokofjevia, minkä jälkeen tauon jälkeen tuolit siirretään syrjään ja Amélie goes to Belgrad ottaa haltuunsa kaupungintalon juhlasalin. Festivaali huolehtii myös perheiden tarpeista - lastenhoitoa on järjestetty, jotta lapsiperheidenkin olisi helppo osallistua konserteihin.

Muita juhlan kohokohtia ovat upea sopraano Aurora Marthensin esitys Vaasan kaupunginorkesterin kanssa, jossa tulkitaan Sibeliuksen lauluja, sekä Elgarin kuuluisien Enigma-variaatioiden esitys, joka kruunaa juhluvuoden.

Festivaalijohtaja Viktor Olaus Nygård painottaa, että

tapahtumassa panostetaan myös saavutettavuuteen: ”Haluamme, että mahdollisimman moni voi osallistua Musiikkijuhlille ja kokea musiikin voiman. Tänä vuonna festivaalin yleisökuljetukset sisältyvät konserttilipun hintaan, mikä kannustaa myös ympäristöystävällisiin valintoihin.”

Festivaali ei unohda tulevaisuuden tekijöitäkään – lahjakkaiden nuorten mestarikurssit ovat jälleen osa kokonaisuutta. Viidellä kurssiopettajalla järjestettävässä kursissa on tarjolla 40 oppilaan paikkaa, mikä antaa nuorille mahdollisuuden syventyä musiikin maailmaan ja kehittyä tulevaisuuden huippuosaajiksi.

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siis siltoja paitsi eri musiikkityylien ja kulttuurien välillä, myös sukupolvien ja ihmisten välille.

Ohjelman monipuolisuus ja innovatiiviset ratkaisut lupaavat tehdä tulevasta festivaalivuodesta erityisen ja kovatasoisen – yhdessä kuljettavana matkana, jossa jokainen osallistuja löytää oman yhteytensä musiikin voimaan

Korsholman Musiikkijuhlia vietetään 22.–30. heinäkuuta 2025

Jan-Erik Gustafsson, taiteellinen johtaja ja Viktor Olaus Nygård, festivaalijohtaja

MERIMUSEOT

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on nyt Tallinnassa näytteillä

Vaasan merimuseon arvokas laivamalli Wasa King -lautasta on nyt osa Tallinnan Viron merimuseon uutta näyttelyä "Viro – yhden laivan tarina". Näyttely, joka on avoinna 28.9.2024–30.3.2025, kertoo Viron historian kannalta merkittävän Estonia-lautan tarinan ja sen roolin Itämeren laivaliikenteessä.

Wasa King -laivamalli on tarkka pienoiskopio laivasta, joka tunnettiin eri aikakausina useilla nimillä, kuten Viking Sally, Silja Star ja lopulta Estonia. Alus rakennettiin vuonna 1980 Saksassa Meyer Werftin telakalla, ja sen elinkaari sisälsi useita reittejä ja omistajavaihdoksia. Vuonna 1991 laiva nimettiin Wasa Kingiksi ja liikennöi Vaasasta Uumajaan ennen kuin siirtyi Estline-varustamolle ja sai nimekseen Estonia.

Tallinnan näyttely nostaa esiin laivan roolin Viron historiassa ja sen merkityksen virolaisille. Risteilyalus symboloi maan uudelleenitsenäistymistä, länsimaisten arvojen saavuttamista ja kansainvälistä yhteyttä. Näyttelyssä pääsee tutustumaan lautan vaiheisiin aina

sen rakentamisesta sen traagiseen päätökseen yöllä 28. syyskuuta 1994, jolloin Estonia upposi Itämerellä vieden mukanaan 852 ihmistä.

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on merkittävä osa näyttelykokonaisuutta, sillä se esittelee laivan alkuperäisen rakenteen ja sisätilat tarkasti. Pienoismalli auttaa kävijöitä hahmottamaan laivan historian ja sen muutokset eri aikakausina. Malli on herättänyt paljon kiinnostusta sekä virolaisten että kansainvälisten kävijöiden keskuudessa.

Näyttely ei keskity haaksirikon syiden tutkimiseen, vaan sen pääpaino on muiston kunnioittamisessa ja mahdollisuudessa pohtia laivan historiaa ja merkitystä. Wasa King -mallin mukanaolo tuo lisää syvyyttä ja autenttisuutta näyttelyyn, joka tarjoaa kävijöille arvokkaan katsauksen Itämeren laivaliikenteen historiaan ja Estonian merkitykseen Virolle ja sen kansalle.

Wasa King palaa Vaasan Merimuseoon ennen toukokuun loppua joten nyt kesällä tätä hienoa Saksassa tehtyä pienoismallia voi täällä Vaasassa ihailia.

Vaasan Merimuseon Helvi Riihimäki vei Wasa King-pienoismallin Tallinnaan. Tallinnan kuvat; Helvi Riihimäki

Estonia-laivan uppoaminen

30 vuotta sitten, 28. syyskuuta 1994, tapahtui traaginen onnettomuus, kun Tallinnan ja Ruotsin välillä liikennöinyt MS Estonia upposi. Laivassa oli noin 1,000 matkustajaa ja miehistöä. Uppoaminen tapahtui myrskyisissä sääolosuhteissa, ja se kesti vain noin 30 minuuttia.

Onnettomuudessa menehtyi 852 ihmistä, mikä teki siitä yhden historian pahimmista merenkulkuonnettomuuksista.

Onnettomuus herätti laajaa kansainvälistä huomiota ja johti merkittäviin muutoksiin meriliikenteen turvallisuuskäytännöissä. Tapahtuma on yhä muistissa monille ja vaikuttaa edelleen alueen meriliikenteeseen.

ne, all are kings!

Viking Saily) was finally
by, which — as a result of
ating in the Gulf of Bothnia
y on the routes of the Gulf
erge ships Wasa King and
promised a bright future
ompany.

King, began to sail
the summer period on
of the ship remained
but the funnel mark
seagull. Wasa King was
erry. Advertisements
s and the unprecedented
such as international
nts, bars, a cinema
rinces and princesses
ee shops in the Gulf
th a swimming pool.

ran into difficulties by
Line. The company's

MS WASA KING

- Uusi laivasto**
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto
- Uusi laivasto**
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto
- Uusi laivasto**
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto
 - Uusi laivasto

wasa line

WASA LINELLÄ KAIKKI MATKUSTAajat OVAT KINGEJÄ!

UUSI LAIVAMME ON NIIN ISO, ETTÄ VANHA NIMEMME JÄI PIENEKSI.

Uusi laivasto on niin iso, että vanha nimeemme jäi pieneksi. Tämä tarkoittaa, että meidän uudet laivat ovat...
Uusi laivasto on niin iso, että vanha nimeemme jäi pieneksi. Tämä tarkoittaa, että meidän uudet laivat ovat...
Uusi laivasto on niin iso, että vanha nimeemme jäi pieneksi. Tämä tarkoittaa, että meidän uudet laivat ovat...

wasa line

WASA LINEN TALVI JA KEVÄT 1991

WASA LINEN TALVI JA KEVÄT 1991

1. joulukuuta	3. joulukuuta
4. joulukuuta	5. joulukuuta
6. joulukuuta	7. joulukuuta
8. joulukuuta	9. joulukuuta
10. joulukuuta	11. joulukuuta
12. joulukuuta	13. joulukuuta
14. joulukuuta	15. joulukuuta
16. joulukuuta	17. joulukuuta
18. joulukuuta	19. joulukuuta
20. joulukuuta	21. joulukuuta
22. joulukuuta	23. joulukuuta
24. joulukuuta	25. joulukuuta
26. joulukuuta	27. joulukuuta
28. joulukuuta	29. joulukuuta
30. joulukuuta	31. joulukuuta
1. tammikuuta	2. tammikuuta
3. tammikuuta	4. tammikuuta
5. tammikuuta	6. tammikuuta
7. tammikuuta	8. tammikuuta
9. tammikuuta	10. tammikuuta
11. tammikuuta	12. tammikuuta
13. tammikuuta	14. tammikuuta
15. tammikuuta	16. tammikuuta
17. tammikuuta	18. tammikuuta
19. tammikuuta	20. tammikuuta
21. tammikuuta	22. tammikuuta
23. tammikuuta	24. tammikuuta
25. tammikuuta	26. tammikuuta
27. tammikuuta	28. tammikuuta
29. tammikuuta	30. tammikuuta
31. tammikuuta	

M/S WASA KING

Wasa Line'n reklaamtrüksied.
Äbo Akademin marendotingsföretag.
Printed promotional materials
of Wasa Line.
Sjöfartstjänst Arkivet vid Äbo Akademi

TERVEYS

Jos olet yli 70-vuotias, nämä lääkkeet voivat vaikuttaa muistiisi

Iän myötä kehomme tulee herkemäksi lääkkeiden vaikutuksille. Yli 70-vuotiaille tietyt yleisesti määrätyt lääkkeet voivat lisätä muistin menettämisen tai kognitiivisen heikkenemisen riskiä, mukaan lukien Alzheimerin tauti. Näiden lääkkeiden ja niiden mahdollisten sivuvaikutusten ymmärtäminen on ratkaisevan tärkeää kognitiivisen terveyden ylläpitämiseksi myöhemmin vuosina.

Kuinka lääkkeet vaikuttavat muistiin

Aivojen monimutkainen kemia on herkkä häiriöille, erityisesti

vanhemmilla aikuisilla. Monet lääkkeet voivat häiritä välittäjäaineiden toimintaa, vähentää hapen saantia aivoihin tai aiheuttaa sivuvaikutuksia, kuten sekavuutta tai uneliaisuutta. Kun nämä tekijät jatkuvat, ne voivat aiheuttaa muistiongelmia ja joissakin tapauksissa lisätä hermoston rappeutumissairauksien riskiä.

Muistin menettämiseen ja kognitiiviseen heikkenemiseen liittyvät lääkkeet

Tässä on joitain lääkeluokkia, jotka voivat vaikuttaa muistiin vanhemmilla aikuisilla:

1. Antikolinergiset aineet

Antikolinergiset lääkkeet estävät asetyylikoliinia, muistin ja oppimisen kannalta kriittistä välittäjäainetta. Vanhemmat aikuiset ovat erityisen herkkiä näiden lääkkeiden kognitiivisille vaikutuksille.

Esimerkkejä:

Difenhydramiini (löytyy reseptivapaista unilääkkeistä ja allergialääkkeistä)

Oksibutyiniini (käytetään yliaktiivisen virtsarakon hoitoon)

Amitriptyliini (masennuslääke)

Riskit: Krooninen käyttö on yhdistetty kohonneeseen Alz-

heimerin taudin riskiin.

2. Bentsodiatsepiinit

Bentsodiatsepiineja määrätään usein ahdistukseen, unettomuuteen tai lihasten rentoutumiseen, mutta ne voivat vaikuttaa merkittävästi kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Diatsepaami (Diapam)

Loratsepaami (Temesta)

Alpratsolaami (Xanor)

Riskit: Nämä lääkkeet voivat aiheuttaa uneliaisuutta, sekavuutta ja muistin heikkenemistä.

Pitkäaikaiseen käyttöön liittyy suurempi dementian riski. Ja uneliaisuus voi lisätä onnettomuusriskiä. Jos kaadut yöllä kotonasi, voit saada lonkkamurtuman ja olla pyörätuolissa useita viikkoja tai kuukausia.

Joten jos olet vanha, älä käytä näitä lääkkeitä ainakaan pidempään, jos mahdollista.

3. Statiinit

Statiineja käytetään laajalti alentamaan kolesterolia, mikä on ratkaisevan tärkeää sydän- ja verisuoniterveydelle. Jotkut tutkimukset viittaavat kuitenkin mahdolliseen yhteyden muistiongelmien tietyillä henkilöillä.

Esimerkkejä:

Atorvastatiini (Lipitor)

Simvastatiini (Zocor)

Riskit: Vaikka ei ole kiistatonta todistettu, jotkut potilaat raportoivat muistisumusta, erityisesti suuria annoksia käytettäessä. Ei ole tieteellistä näyttöä siitä, että statiinit voisivat aiheuttaa dementiaa, vain anekdotteja. Väite statiinien vaikuttamisesta muistiin sai kannatusta vuonna 2008, kun New York-Presbyterian Hospitalin silloinen lääketieteen varapuheenjohtaja Orli Etingin kertoi yhdysvaltalaiselle sanomalehdelle, että myös Suomessa yleisesti käytetty atorvastatiini "tekee naisista tyhmiä".

Ei todellakaan todisteita, joten

älä lopeta statiinilääkitystäsi tämän anekdotin takia,

4. Masennuslääkkeet

Tietyntyyppisillä masennuslääkkeillä, erityisesti trisyklisillä masennuslääkkeillä, voi olla antikolinergisiä ominaisuuksia, jotka heikentävät muistia.

Esimerkkejä:

Nortriptyliini

Imipramiini

Riskit: Kognitiiviset vaikutukset voivat olla lieviä, mutta ne voivat pahentua pitkäaikaisessa käytössä.

5. Opioidit

Kivun lievitykseen määrättyillä opioideilla voi olla rauhoittavia vaikutuksia, jotka heikentävät lyhytaikaista muistia ja kognitiivista selkeyttä.

Esimerkkejä:

Oksikodoni (OxyContin)

Morfiini

fentanyyli

Riskit: Pitkäaikainen tai suuriannoksinen käyttö voi pahentaa muistiongelmia ja lisätä deliriumin riskiä.

6. Antihistamiinit

Ensimmäisen sukupolven antihistamiinit, joita esiintyy yleisesti allergialääkkeissä, voivat ylittää veri-aivoesteen ja vaikuttaa kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Kloorifeniramiini

Difenhydramiini (benadryyli)

Riskit: Pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa muistin hämmennystä ja hämmennystä erityisesti vanhemmilla aikuisilla.

7. Nukahtamisaineet ja lihasrelaksantit

Nukahtamiseen tai lihasten rentoutumiseen käytetyillä lääkkeillä on usein rauhoittavia ominaisuuksia, jotka voivat heikentää muistia ja tarkkaavaisuutta.

Esimerkkejä:

Zolpideemi (Ambien)

Syklobentsapriini (Flexeril)

Riskit: Jatkuva käyttö voi lisätä kognitiivisen heikkenemisen

riskiä.

Mitä voit tehdä?

1. Tarkista lääkkeesi

Jos sinä tai läheisesi on yli 70-vuotias, tarkista säännöllisesti kaikki lääkkeet terveydenhuollon tarjoajan kanssa. Kysy, voidaanko lääkkeitä korvata turvallisemmilla vaihtoehdoilla tai voidaanko annosta säätää.

2. Ole tietoinen polyfarmaasiasta Useiden lääkkeiden käyttö lisää lääkkeiden yhteisvaikutusten ja sivuvaikutusten riskiä. Hoitojen yhdistäminen tai tarpeettomien lääkkeiden poistaminen voi vähentää näitä riskejä.

3. Ota käyttöön ei-lääkestrategiat

Joissakin tapauksissa elämäntapamuutokset voivat vähentää muistia heikentävien lääkkeiden tarvetta:

Harjoittele hyvää unihygieniaa sen sijaan, että luottaisit unilääkeisiin.

Hallitse ahdistusta tai masennusta neuvonnan tai mindfulness-käytäntöjen avulla.

Käsittele kipua fysioterapialla tai akupunktiolla.

4. Pysy fyysisesti ja henkisesti aktiivisena

Säännöllinen liikunta, terveellinen ruokavalio ja kognitiiviset toiminnot (kuten palapelit tai lukeminen) voivat auttaa lieventämään lääkkeiden kognitiivisia vaikutuksia.

Vaikka monet lääkkeet voivat tukea terveyttä ja hyvinvointia, jotkut sisältävät riskejä muistille ja kognitiivisille toiminnoille, erityisesti vanhemmilla aikuisilla. Ymmärtämällä nämä riskit, keskustelemalla huolenaiheista terveydenhuollon tarjoajien kanssa ja tutkimalla vaihtoehtoisia hoitomuotoja on mahdollista minimoida vaikutus muistiin ja säilyttää terävä mieli pitkälle kultaisille vuosille.

TERVEYS

Kahdeksan hyvää tapaa pitää aivosi nuorina

Ikääntyminen on luonnollinen prosessi, mutta päivittäin tekemämme valinnat voivat vaikuttaa merkittävästi kehomme ja mieleemme ikääntymiseen. Aivomme, kaikkien kehon toimintojen ja ajatusten ohjauskeskus, ovat erityisen herkkiä ikääntymiselle. Onneksi tutkimukset ovat osoittaneet, että tietyt terveelliset elämäntavat voivat hidastaa aivojen ikääntymistä ja vähentää muistiin liittyvien sairauksien, kuten demencian, riskiä. Nämä tavat, jotka johtuvat American Heart Associationin "Life's Essential 8"-ohjeista, edistävät paitsi sydämen terveyttä myös aivojen elinvoimaa.

Marylandin yliopiston tutkijoiden tekemä uusi tutkimus korostaa näiden tapojen merkitystä. Analysoimalla lähes 19 000 40–69-vuotiaan osallistujan elämäntapoja ja MRI-skannauksia tutkimuksessa havaittiin, että näitä tapoja noudattavilla henkilöillä oli aivot, jotka näyttivät nuoremmilta kuin heidän kromologinen ikänsä. Jokainen 10 pisteen lisäys heidän elämäntapapisteissään vastasi aivoja, jotka olivat keskimäärin 113 päivää nuorempia valkean aineen suhteen. Valkea aine, joka kuljettaa viestejä aivoissa,

on välttämätöntä tehokkaalle tiedonkäsittelylle ja kutistuu ikääntyessämme.

Tutkitaanpa näitä kahdeksaa tärkeää tapaa, jotka voivat pitää aivosi nuorekkaina ja joustavina.

1. Syö terveellistä ruokavaliota

Ravitseva ruokavalio on terveen kehon ja mielen kulmakivi. Keskity elintarvikkeisiin, joissa on runsaasti ravintoaineita, kuten:

Hedelmät ja vihannekset: Tarjoaa välttämättömiä vitamiineja, antioksidantteja ja kuituja.

Täysjyvävilja: Tukee kestäväää energiaa ja kognitiivista terveyttä.

Ja 1. tammikuuta on hyvä päivä parantaa tapoja.

Palkokasvit ja pavut: Erinomaiset kasvipohjaisten proteiinien ja kuitujen lähteet.

Pähkinät ja siemenet: Runsaasti terveellisiä rasvoja ja aivoja vahvistavia ravintoaineita, kuten omega-3.

Vähärasvaiset proteiinit: Sisällytä siipikarjan, kalan ja kasvipohjaiset vaihtoehdot aivotuettavan tukemiseksi. Vältä jalostettuja ruokia, sokerisia välipaloja ja liikaa tyydyttyneitä rasvoja, jotka voivat vahingoittaa sekä sydämen että aivojen terveyttä.

2. Harrasta säännöllistä liikuntaa

Fyysinen aktiivisuus on tehokas työkalu aivojen terveydelle. Vähintään 150 minuuttia kohtuullista liikuntaa (esim. reipas kävely tai uinti) tai 75 minuuttia reipasta toimintaa (esim. juoksu) viikossa lisää verenkiertoa aivoihin ja edistää uusien hermoyhteyksien kasvua. Liikunta vähentää myös stressiä ja parantaa muistia ja mielialaa,

mikä on välttämätöntä kognitiiviselle hyvinvoinnille.

3. Vältä tupakkaa

Tupakointi ja e-savukkeiden käyttö vahingoittavat verisuonia, vähentävät hapen virtausta aivoihin ja nopeuttavat kognitiivista heikkenemistä. Tupakoinnin lopettaminen missä tahansa elämänvaiheessa voi johtaa merkittäviin parannuksiin aivojen terveydessä ja yleisessä elinajanodotteessa.

4. Aseta uni etusijalle

Uni on välttämätöntä aivojen korjaamiseksi ja muistin vahvistamiseksi. Tavoitteena on 7-9 tuntia laadukasta unta joka yö. Huono uni tai univaje voi johtaa ongelmiin, kuten muistin heikkenemiseen, mielialahäiriöihin ja lisääntyneeseen dementiaan riskiin. Johdonmukaisen unirutiinin luominen ja rentouttavan ympäristön luominen nukkumaan mennessä voi auttaa parantamaan unen laatua.

5. Säilytä terveellinen paino

Painoindeksi (BMI) pitäminen alle 25::ssä vähentää liikalihavuuteen liittyvien sairauksien, kuten diabeteksen ja korkean verenpaineen, riskiä, jotka voivat vahingoittaa aivoja. Terve paino tukee myös parempaa liikkuvuutta ja energiatasoa, mikä mahdollistaa aktiivisen elämäntavan, joka hyödyttää kognitiivisia toimintoja.

6. Hallitse kolesterolitasoja

Korkea "huonon" LDL-kolesterolin taso voi johtaa plakin kertymiseen valtimoihin, mikä rajoittaa verenkiertoa aivoihin. Säännölliset tarkastukset ja ruokavaliion muutokset - kuten tyydyttyneiden rasvojen vähentäminen ja kuitujen saannin lisääminen - voivat auttaa ylläpitämään terveellistä kolesterolitasoa ja suojelemaan aivojen terveyttä.

7. Hallitse verensokeritasoja

Kohennut verensokeritaso voi vahingoittaa verisuonia ja hermoja, mikä lisää diabeteksen ja kognitiivisen heikkenemisen kaltaisten sairauksien riskiä. Verensokerin seuraaminen ja tasapainoisen ruokavaliion nauttiminen matalan glykeemisen indeksin elintarvikkeilla voi auttaa ehkäisemään näitä ongelmia.

8. Seuraa verenpainetta

Korkea verenpaine, jota usein kutsutaan "hiljaiseksi tappajaksi", voi johtaa aivohalvauksiin ja muihin tiloihin, jotka vaikuttavat negatiivisesti aivojen toimintaan. Verenpaineen pitäminen alle 120/80 mmHg elämäntapamuutoksilla ja tarvittaessa lääkityksellä voi suojata aivojasi vaurioilta.

Miksi näillä tavoilla on merkitystä

Näiden kahdeksan tavan noudattaminen ei ainoastaan tue aivojen terveyttä, vaan edistää myös yleistä hyvinvointia. Hyvin syöminen, aktiivisena pysyminen ja tärkeimpien terveysmitareiden hallinnan kumulatiivinen vaikutus varmistaa, että aivot saavat ravintoaineita, happea ja stimulaatiota, joita ne tarvitsevat pysyäkseen terävinä.

Sisällyttämällä nämä tavat päivittäisiin rutiineihisi voit ryhtyä ennakoiviin toimiin suojellaksesi aivojasi ennenaikaiselta ikääntymiseltä ja muistiin liittyviltä sairauksilta. Aloita pienestä - keskity yhteen tai kahteen tapaan ja rakenna vähitellen siitä. Ajan myötä nämä muutokset voivat johtaa syväliisi hyötyihin, pitäen aivosi nuorekkaina ja mieleisi ketteränä pitkälle myöhempiin vuosiisi.

Aivosi ovat arvokkain voimavarasi. Vaali sitä huolellisesti, ja se palvelee sinua hyvin koko elämäsi ajan.

* TEKOÄLY

DeepSeek: Kiinan tekoälyvallankumous – kuka hyötyy siitä eniten?

Kun tekoäly (AI) kehittyi huimaa vauhtia, maailma on nähnyt joukon uusia tekniikoita, ja toimijat ympäri maailmaa kilpailevat eturintamassa. Näiden joukossa on DeepSeek – innovatiivinen tekoälyalusta, joka lanseerattiin äskettäin Kiinasta. Mikä tekee DeepSeekistä ainutlaatuisen ja miten se eroaa aiemmista tekoälymalleista?

Mikä on DeepSeek?

DeepSeek on edistyksellinen tekoälyalusta, joka on suunniteltu parantamaan koneoppimista, luonnollisen kielen ymmärtämistä ja kognitiivista tietojenkäsittelyä. Joidenkin alan huippu-tutkijoiden ja insinöörien luoma alusta pyrkii ylläpitämään rajoja siitä, mikä on mahdollista tekoälyn kanssa tänään.

DeepSeek edellyttää käyttäjän tunnistamista, mutta sen käyttö on ilmaista.

Jotkut DeepSeekin näkyvimmistä ominaisuuksista ovat:

Parempi kielen ymmärtäminen: Alusta voi tulkita ihmiskieltä syvemmällä tasolla ja ymmärtää kontekstia, sävyä ja tarkoitusta. Tämä te-

kee vuorovaikutuksesta luonnollisemman.

Multimodaalinen ominaisuus: Se yhdistää saumattomasti tiedot tekstistä, kuvasta ja äänestä ja mahdollistaa kattavan analyysin.

Itseoppivat algoritmit: DeepSeekillä on kyky kehittyä itsestään uuden datan avulla, mikä minimoi jatkuvan ihmisen väliintulon tarpeen.

Nopea, reaaliaikainen käsittely: Tämä tekee alustasta erityisen houkuttelevana käyttötapauksissa, kuten asiakaspalvelussa ja reaaliaikaisessa analytiikassa.

Miten DeepSeek eroaa vanhemmista tekoälymalleista?

DeepSeek on merkittävä edistysaskel aiempiin tekoälyratkaisuihin verrattuna monessa suhteessa: Monimutkaisuus ja syvyys: Aiemmat tekoälymallit perustuivat usein ennalta määritettyihin algoritmeihin, eikä niissä ollut joustavuutta mukautua uuteen tietoon. DeepSeek käyttää syväoppimista tietojen analysointiin edistyneemmällä tavalla.

Multimodaalinen tietojen integrointi: Vanhemmat

mallit keskittyivät yksittäisiin tietotyyppihin (kuten tekstiin tai kuvaan), kun taas DeepSeek yhdistää useita tietotyyppiä, mikä tekee siitä hyödyllisen monissa muissa tilanteissa.

Helppokäyttöisyys: DeepSeek on suunniteltu loppukäyttäjää ajatellen, mikä tarkoittaa, että käyttöliittymät ovat muokattavissa ja räätälöitävissä erilaisiin tarpeisiin.

Etiikka ja läpinäkyvyys: Toisin kuin vanhemmat mallit, DeepSeek on rakennettu selkeällä kehityksellä oikeudenmukaisuudelle, vastuullisuudelle ja avoimuudelle.

Kuka voi hyötyä eniten DeepSeekistä?

DeepSeekillä on potentiaalia mullistaa useita toimialoja. Yritykset, jotka käsittelevät suuria tietomääriä, kuten terveydenhuollossa, rahoituksessa tai asiakaspalvelussa, voivat hyötyä suuresti sen kyvystä analysoida tietoja nopeasti ja tarkasti. Samalla se on työkalu, joka voi myös auttaa tutkijoita, päätöksentekijöitä ja jopa yksilöitä heidän päivittäisessä työssään - varsinkin kun on kyse

monimutkaisen tiedon ymmärtämisestä tai nopeiden päätösten tekemisestä.

Ymmärtääkö DeepSeek ruotsia ja suomea?

Yksi mielenkiintoinen alue, jolla DeepSeekiä testataan, on sen kielitaito. Alusta pystyy käsittelemään äänipohjaista vuorovaikutusta, mikä tarkoittaa, että käyttäjät voivat keskustella sen kanssa kuin ihminen. Mutta miten se toimii pohjoismaisilla kielillä?

Englanti: DeepSeek on edistynyt tässä jonkin verran. Käyttäjät ovat ilmoittaneet, että se toimii joskus hyvin englanniksi, vaikka tulokset voivat vaihdella kontekstin ja kyselyjen monimutkaisuuden mukaan.

Suomi: Suomen osalta vastaus on kuitenkin ollut heikompi. Monet käyttäjät ovat huomanneet, että tekoäly usein "hajoaa" kohdatessaan monimutkaisen suomen kielen, mikä johtaa sekaviin vastauksiin.

DeepSeekin menestys globaalissa tekoälyympäristössä johtuu sen jatkuvasta kyvystä oppia ja sopeutua eri kielisiin ja

kulttuurikonteksteihin. Ehkä jonain päivänä voimme keskustella vapaasti ruotsiksi ja suomeksi tällä tekniikalla – mutta toistaiseksi kehityspotentiaalia on.

Kehittyneiden oppimisteknologioiden, multimodaalisen integraation ja eettisten kehysten yhdistelmällä DeepSeek asettaa uuden standardin sille, mitä tekoäly voi saavuttaa. Yrityksille, tutkijoille ja innovaattoreille, jotka etsivät seuraavan sukupolven tekoälyratkaisuja, tämä on nimi, jota kannattaa pitää silmällä. Mutta se on myös muistutus siitä, kuinka pitkälle tekoälyllä on vielä matkaa – eikä vähiten omien pohjoismaisten kieltemme hallitsemisessa.

On myös mielenkiintoista, että DeepSeek on voitu toteuttaa pienin kustannuksin tässä yhteydessä. Kiinalaiset ovat taitavia!

Jotkut ovat huolissaan siitä, voidaanko DeepSeekin tietoja luovuttaa Kiinan viranomaisille, ja tästä näkökulmasta ChatGPT on turvallisempi käyttää ainakin toistaiseksi.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä urauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevä 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
** ASAP:** Mahdollisimman pian (Tulen syyttämään jonkun alle... kiva)
FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suosituttu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnumme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisenaan pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

MAALISKUUN HOROSKOOPPI

Maaliskuun hulvaton horo- skooppi

Oinas (21.3.–19.4.)
Kevään energia virtaa suonissasi! Valitettavasti myös unohdat sateenvarjosi joka paikkaan. Ota rennosti – et ole sokerista (kai?).

Härkä (20.4.–20.5.)
Talvi ei halua päästää sinusta irti, mutta et sinäkään siitä. Kääriydy vilttiin, keitä litra teetä ja kieltäydy uskomasta, että maaliskuu on kevät-kuukausi.

Kaksoset (21.5.–20.6.)
Olet täynnä ideoita ja suunnitelmia! Harmi, että toteutat niistä ehkä yhden. Mutta hei, ajattelu on jo melkein tekemistä, eikö?

Rapu (21.6.–22.7.)
Tunnet itsesi herkäksi ja nostalgiseksi. Yritä olla soittamatta exälle tai itkemättä vanhoille sääennusteille. Kevät tulee, lupaan!

Leijona (23.7.–22.8.)
Aurinko alkaa vihdoinkin näkyä, joten voit palata luonnolliseen elinympäristösi – huomion keskipisteeseen. Muista vain, että aurinkolasit eivät tee sinusta kesäihmistä vielä maaliskuussa.

Neitsyt (23.8.–22.9.)
Siivoat jo kevättä varten, vaikka kevät ei siivoa sinua varten. Hengitä syvään ja hyväksy, että kaikkia pölyhiukkasia ei voi voittaa.

Vaaka (23.9.–22.10.)
Tiedätkö, mitä haluat? Et. Mutta ei se haittaa, sillä kahvilassa sekoitit jo kolme kertaa jonkun toisen latteen. Seikkailu voi alkaa!

Skorpion (23.10.–21.11.)
Olet mystinen ja veto-voimainen – paitsi kun yrität vetää talvikenkiä jalkaan kiireessä. Anna kevään tulla hitaasti, kuten hyvä draama.

Jousimies (22.11.–21.12.)

Maaliskuu tuo sinulle suuria mahdollisuuksia! Tai sitten vain lisää loskaa. Mutta asenteesi ratkaisee, joten pidä saappaat kuivina ja mieli korkealla.

Kauris (22.12.–19.1.)
Sinulla on suunnitelma keväälle. Maailmalla on eri suunnitelma. Joustavuus on avain menestykseen – ja siihen, ettet hermostu, kun bussit myöhästyvät.

Vesimies (20.1.–18.2.)
Innovatiivinen mielesi keksii uuden kevätmuodin. Harmi, että se on sandaalit ja villasukat. Ei ehkä vielä, mutta arvostamme luovuuttasi!

Kalat (19.2.–20.3.)
Synttärin ja kevään lupaus tekevät sinusta romanttisen unelmoijan. Varo vain, ettet kävele lumisohjoon katse taivaalla. Haa-veile – mutta katso myös jalkoihisi!

UUTISIA 100 VUOTTA SITTEN

Sunnuntai, 23 helmikuuta, 1925

Tämä on fiktiivinen päivälehti, joka sisältää täysin autenttisia uutisia tasan 100 vuoden takaa ja jonka tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys siitä, miltä arki tuolloin näytti.

Karkea hyökkäys ”Pravdassa”.

Viborgs
23.2.1925

Nyheter

kauttakulku Karjalaan.

Valtion kivääripa- truunatehdas La- pualla.

Insinööri U. R. Tik- kanen nimitetty johtajaksi.

Iltaeläin kokemuksen mu-
kaan Lapuan patruunateh-
taan johtajaksi on nimitetty
helsinkiläinen insinööri
Urho Robert Tikkanen.
Valtion apurahansaajana
Amerikassa Ing. Tikkanen
on tutkinut erityisesti mas-
satuotannon menetelmiä ja
muilta osin asiantuntijoiden
mielipiteiden mukaan val-
mistautunut perusteellisesti
uuteen tehtäväänsä. Uusi
johtaja aloittaa tehtävässään
1. maaliskuuta.

Suomen ja Venäjän kauppasuhteet

Karkea hyökkäys ”Pravdassa”.

MOSKOVA, 24. heinä-
kuuta 2019 (Reuters)
- Kremlin 2. Tämänpä-
iväisessä »Pravdassa»
on Suomen ja Venäjän
kauppasuhteita käsitte-
levä artikkeli, jossa arvo-
stellaan karkeasti sitä,
että Suomea Venäjällä
esiintyvään suu- ja sork-
katautiin viitaten vai-
keutetaan viljan ja rehun
vientä ja estetään sen

Neuvostoliiton vi-
ranomaiset ovat osoit-
taneet syytösten per-
usteettomuuden.
Suomalaiset eivät kuiten-
kaan salli viljan tuontia
Venäjältä maahansa, il-
meisesti muita tarkoituk-
sia silmällä pitäen, vaan
nauttivat kaikista kaupan
eduista antamatta mitään
vastineeksi. Suomelle
vapaa kulku Laatokasta
Suomenlahdelle on tär-
keää. Niiden paperin- ja
maidontuotanto hyötyy
Venäjältä. Siksi näiden
kahden maan keskinä-
isiä taloussuhteita olisi
tarkistettava, eikä kaup-
pasopimuksen tekemi-
sestä voi tulla kysymyk-
seenkään. Normaali-
olosuhteet syntyvät vasta
silloin, kun suosituim-
muusperiaate toteutuu
Suomessa. Jos Suomi ei
halua tehdä niin, Venäjän
viranomaiset tekevät sii-
tä omat johtopäätöksensä.

Juominen ja veljel- liset riidat.

Maanantai-iltana Luvian
Luodonkylässä tapahtui
hervittävä verenvuodatus.
Kyseisenä iltana istuneet
ja kansoittaneet veljekset
Lauri ja Wainö Tommila
joutuivat riitaan, joka paini-

ottelusta kehittyi tappeluksi,
jonka aikana Lauri T. otti
veitsensä esiin ja aiheutti 8
puukotushaavaa eri puolil-
le kehoaan. Haavoittunut
nuorukainen, juuri ase-
palveluksensa päättänyt
23-vuotias nuori mies tuoti-
in välittömästi Poriin, jossa
hänet sidottiin. Hanin tila
ei vakavasta verenhukasta
huolimatta ole hengenvaa-
rallinen.

Suuri murto Rova- niemellä.

Kulta- ja hopeaesineitä taka-
varikoitiin yli 100 000 mk:n
arvosta.
Maanantai-iltana Rovanie-
mellä H. M. Komulaisen ajoi
liikkeeseen tehtiin murto.
Varkaat avasivat ovet omilla
avaimillaan ja takavarikoivat
kultakelloja, kultasor-
muksia ja hopeaesineitä yli
sadantuhannen mk:n arvos-
ta, kertoo ”Kaleva”.

Surullinen onnet- tomuus.

Eräänä päivänä, kun kivi-
nebbiläinen maanviljeli-
jä Jooseppi Sällinen ajoi
leipäkuormaa, kuorma
putosi mäkeen ja päättyi
ojaan. Tässä vaiheessa Säl-
linen päätyi kuorman ja ai-
dan väliin ja hänen päänsä
murskautui täysin. Kuolema
seurasi välittömästi.

Raivotautiepi- demia Viipurimaalla.

Uudet kunnat julistettiin
raivotautitartunnan saaneil-

le.
Maaherra on tiistaina an-
tamallaan asetuksella ju-
listanut Lääkärihallituksen
pyynnöstä Räisälän, Kirvuk-
sen, Rautjärven, Parikkalan,
Simppeleen, Kruunuvuoren,
Hiitolan, Kaukolan, Vuok-
san, Valkjärven, Rauutuk-
sen. Metsäpirtin, Sakkolan
ja Pyhäjärven kunnat sekä
Käkiasaaren kunta raivotau-
titartunnan saaneiden osalta
toistaiseksi.

Suojelulaki myös Latviassa
Kommunistien toiminta on
kielletty.

RIGA, 25. heinäkuuta 2019
(IANS) Sher 2. (FNB) Lat-
vian parlamentti on hy-
väksynyt suojelulain, joka
Viron vastaavan lain tavoin
kieltää kommunististen jär-
jestöjen toiminnan.

Kuolemassa var- paidensa puolesta

Lontoossa asuva nuori mies
nimeltä John Thompson on
ampunut itselleen luodin ot-
saan. Syynä tähän oli se, että
hänellä oli ongelmia varpai-
densa kanssa, mikä esti hän-
tä pelaamasta jalkapalloa.
Elämme todella outoa aikaa

Venäläisten louk- kaantumiset.

Korvauskysymys odottaa

ratkaisu.

Maailmansodan puhjettua
kesällä 1914 Venäjän virano-
maiset aloittivat laajat linnoi-
tustyöt eri puolilla Suomea

ja tekivät siten ”strategisia
metsän avohakkuuta”. Av-
ohakkuut tehtiin niin ar-
mottomasti, että kymmeniä
tuhansia hehtaareja metsä-
maata hakattiin kokonaan ja
nyt se on ilman siemenpuita
ja osittain ilman turvallista
uudelleenkasvua. Metsän-
omistajat ovat siten kärsi-
neet huomattavia tappioita,
jotka ovat olleet sitäkin il-
meisempiä niissä lukuisissa
tapauksissa, joissa omistaja
on menettänyt mahdollisuu-
den hankkia puunsa omil-
ta mailtaan. Interventiot
vaikuttavat myös laajoihin
viljelys- ja laidunmailhin,
jotka on tehty käyttökeltomiksi
linnoituksilla, joissa on
tiheät piikkilanka-aidat,
suojapenkereet, kaivannot
ja laiturimatot. Sekä puus-
ta että kivistä tehdyt aidat
ovat tuhoutuneet. Myös asu-
intalot ja muut rakennukset
ovat kärsineet suurelta osin
tuhosta.

Hallitus antaa illal- lisen

presidentti Ståhlbergin
puolesta. Eiliseen iltaan asti
hallitus oli kutsunut väisty-
vän presidentin ja hänen
perheensä illalliselle Mi-
nisteri-hotelliin. Illalliselle
osallistuivat myös ministe-
rien vaimot ja presidentin
adjuutanti, eversti Aejmela-
eus-Äimä.

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

MIEHEN KANSSA RANNALLA

Hän: Viikko sitten sinulla ei ollut aavistustakaan, että nyt istuisit rannalla miehen kanssa, jota et tuntenut ollenkaan.

Hän: No, luultavasti minulla oli aavistus.

Hän: Mutta rakas pikku ystävä, et tuntenut minua silloin.

Hän: Ei, mutta tunsin itseni

KIELITAITOA

Erään liikkeen akkunassa oli ilmoitustaulu : „Täällä puhutaan suomea, ruotsia, venäjää, saksaa, ranskaa ja englantia.”

Muuan ostaja sanoi: — Tehän olette oikea kielinero, kun puhutte niin monta kieltä.

— Minä ! En suinkaan. Puhun vain suomea.

— Mutta kuka täällä sitten kieltä puhuu?

— Asiakkaani, tietysti, vastasi isäntä.

MURRON SELITYS

-Tuomari: — Kuinka tulitte tehneeksi murron ?

Murtovaras: — Nähkääs, armollinen tuomari, kello oli 2 aamulla, ei ainoatakaan sielua läheisyydessä, alakerran ikkuna auki. Piru vieköön, jollei armollinen tuomari olisi itse käyttänyt hyväkseen tällaista tilaisuutta niin sitten on ihme ...

MIKSI KALAT EIVÄT PUHU?

Hankkinen: — Minkä vuoksi kalat ovat mykkiä?

Tankkinen: — Koeta sinä avata suutasi vedessä

EINSTEIN

— Onko nainen lukenut Einsteinin suhteellisuusteorian?

— No, en odotan, kunnes se tulee elokuvana.

Myöhästymisen syy.

Opettaja: — Olet taas myöhästynyt, Olli. Olli: — - Kyllä, mutta isä tarvitsi minua kotona. Opettaja: — Mutta eikö isäsi olisi voinut käyttää ketään toista? Olli: — Ei, koska hän antoi minulle selkään

Viisas ilmoittaja.

Eränkävijä Pyssynen oli tuntemattomalla tavalla menettänyt koiransa. Hän pani lehtiin seuraavan ilmoituksen:

..Kadonnut ruskea lintukoira, joka kolmen päivän kuluttua alkaa osoit-

taa vesikauhun merkkejä.”

Hän sai koiransa takaisin seuraavana päivänä.

Eläintarha-sirkuksessa.

Eräs itseään vitsikkääksi kuvitteleva herra, gorillalle: — Luuletteko tekin, herra gorilla, että kehitys on kulkenut teistä ylöspäin ihmiseen? Gorilla (jonka nahan sisässä asustaa sirkuksen telttamestari) : — Ei, vaan teistä!

Halusi nähdä puheensa.

Muuan reportteri haastatteli erästä tunnettua vaitiomiestä. Keskustelun kuluessa valtiomies innostui ja hänen silmälasinsa putosivat aivan nenän päähän. — Anteeksi, sanoi reportteri, mutta silmälasinne ovat suunne kohdal-la. — Oikein, vastasi valtiomies, haluan vain nähdä, mitä minä puhun.

NAISTEN VAATTEET

Mikään ei pue naista paremmin kuin ei mikään.

Viikon astronominen kuva:

Thick Ice in the Gulf of Bothnia 2010-03-05 Irg.jpg

The Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer (MODIS) on NASA's Terra satellite captured this true-color image of part of the Gulf of Bothnia on March 5, 2010. A thin black line delineates the coastline, much of which is lined by ice, particularly in the area around Sundsvall. Ice—largely broken into pieces of varying sizes—fills most of the gulf. A translucent veil of clouds partially hides the eastern half of the water body.

NASA

Public domain

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com